

Молодий Комунар

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 8 грудня
1939 року.

№ 1 (3976).

П'ЯТНИЦЯ,

1

січня 1988 р.

Ціна 8 коп.

СЛОВО

ДО ЧИТАЧА

Сьогодні перший день нового, 1988 року. І сьогодні, дорогий читачу, ти тримаєш у руках перший номер тижневика, по суті — нового видання. Наш час — час енергійних і рішучих дій, прискорення і перебудови в усіх сферах життя — вимагає не заспокоюватися досягнутим, сміливо йти на експеримент, приймати неординарні, нешаблонні рішення. Творчий пошуковий характер, підкреслював М. С. Горбачов, має носити і робота в комсомолі.

Це повною мірою стосується й діяльності молодіжної преси. «Молодий комунар» докорінно змінить як оформлення, так і поліпшить зміст публікацій. На вістрі пера журналістів, авторів газети буде те, чим живуть, як працюють і борються, що відстоюють, а що відкидають наші ровесники, що їм болить і що хвилює. Проблемний, критичний підхід до наших комсомольських справ потрібний саме сьогодні, і його бере на озброєння «Молодий комунар».

Свої побажання тижневику чимало читачів уже висловили у листах до редакції, на зустрічах з журналістами, усіх випусках, святах газети. Деякі з них ми друкуємо в сьогоднішньому номері на 7-й сторінці. Як завжди, чільне місце на сторінках газети ми подаватимемо листам читачів. Сьогодні відкриваємо нові рубрики: «Діалог з читачем», клуб «На дозвіллі»...

Втім, всього не перерахуєш, творчих задумів немало. Ряд нових тем, рубрик чекає на вас, друзі, в тижневику. Тому ми з нетерпінням очікуватимемо ваших оцінок, побажань, відгуків. Шукати нове, цікаве — тільки спільно. Домовились?

Хай новий 1988-й рік, стане для тебе, ровеснику, твоїх друзів роком нових трудових звитяг, роком щасливим і пам'ятним.

Редакційна колегія.

Слідом за Дідом Морозом і Снігуронькою з вертольота вийде 1988-й.

Фото В. ГРИБА.

ПРЕСМАР

«ЖУРНАЛІСТ ЗМІНЮЄ ПРОФЕСІЮ». ЦЯ ФОРМА ГЛИБШОГО ПІЗНАННЯ МАТЕРІАЛУ ВСЕ ПОПУЛЯРІША. НАШ КОРЕСПОНДЕНТ ПРАЦЮВАВ СЕКРЕТАРЕМ КОМІТЕТУ КОМСОМОЛУ РАДГОСПУ «УСТИНІВСЬКИЙ». «П'ЯТЬ ДНІВ ДУБЛЕРА». —

4 СТОР.

Ви ходите між торгові ряди! — 3 стор.

НА ШО СНАРЖАТЬСЯ ЧОЛОВІКИ? — 8 СТОР.

Автограф дає В. Третяк. — 10 стор.

Новорічне звернення до радянського народу Генерального секретаря ЦК КПРС М. С. ГОРБАЧОВА

Дорогі товариші! Останні хвилини відлічує 1987 рік, що відходить в історію. Кожен рік у житті людини, народу по-своєму неповторний.

Для нас, радянських людей, 1987 рік залишиться в пам'яті насамперед як рік 70-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Весь світ по достоїнству оцінює значення нашої революції, її вплив на долю світової цивілізації.

В ювілейні дні ми ніби звірили свої сьогоденні помисли і діла з світловими годинами нашої історії, з ленінськими ідеями і першим досвідом їх втілення в життя.

Ми ще й ще раз переконалися — ленінські ідеї торжествують, революція продовжується.

Вона продовжується в непереможному русі нашого суспільства по шляху прогресу, по шляху соціалізму.

Вона продовжується в нашій боротьбі за мир і роззброєння, за виживання і розвиток людства.

1987 рік, що закінчується, був роком глибоких змін, великомасштабних рішень, роком напруженої праці.

Рішеннями січневого і червневого Пленумів Центрального Комітету партії, всенародно обговореним і прийнятим Законом про державне підприємство визначено основні напрями революційної перебудови нашого суспільства.

Нинішній рік ніби завершує її перший етап. Величезне завоювання цього етапу — нова політична і моральна атмосфера, що склалась у країні.

Суспільство виходить із застоїного стану, наростають громадська активність і відповідальність радянських людей за справи країни.

Відроджується авторитет чесної, сумлінної праці.

У суспільному житті дедалі більше утверджуються висока вимогливість, критика і самокритика, широкий демократизм і гласність.

Звичайно, перебудова йде нелегко і небезболісно. Не все і не завжди виходить відразу так, як задумано. Старе з боєм звільняє шлях новому.

Але нас з вами це не повинно бентежити. І тим більше не можна відступати перед труднощами. Ми взяли за величезну справу, яка перетворить і нас самих, і всю нашу країну. Ясно, що це не відбудеться само по собі. Потрібні наші спільні зусилля.

І ми відчуваємо наростаючу підтримку курсу партії на

перебудову. З кожним днем у нашому народі міцніє розуміння невідкладності нових завдань.

А це в кінцевому підсумку — найважливіше і найголовніше.

Перебудова справляє дедалі більший вплив на нашу економіку.

Рік, що закінчується, був непростою у господарських справах, але завершуємо ми його непоганими результатами в промисловості, капітальному будівництві, сільському господарстві, на транспорті.

Здійснюються великі соціальні програми по розвитку охорони здоров'я, науки і культури, сфери послуг. Більше, ніж намічалось, збудовано житла в містах і селах усіх регіонів країни.

Звичайно, товариші, говорячи про все це, ми добре розуміємо, що поки що наша економіка не задовольняє багато життєвих потреб людей. І попереду нас чекає величезна і нелегка робота.

Наступаючий рік поведе відлік новому етапу перебудови. Це буде відповідальний етап на шляху глибокого оновлення всіх сторін життя суспільства — як матеріального, так і духовного.

Перед нами стоять два взаємопов'язані ключові завдання — дальша демократизація суспільства і радикальна економічна реформа.

З 1 січня вступає в силу Закон про державне підприємство.

Це значить — більшість трудових колективів почне працювати і жити в умовах повного госпрозрахунку, самофінансування і самоуправління.

Це значить — усім треба вчитись бути повновладними господарями виробництва.

Це значить — діяти так, щоб у кожному колективі були в пошані творча праця, ініціатива і відповідальність, організованість і дисципліна.

Центральний Комітет Комуністичної партії впевнений, що робітничий клас, селянство, інтелігенція, всі радянські люди — як це було не раз на крутих поворотах нашої історії — проявлять властиві їм високі моральні якості, патріотизм, витримку і працьовитість, віру в майбутнє, щоб зробити новий великий крок по шляху перебудови.

І тоді життя кожного, безсумнівно, стане кращим матеріально і духовно багатшим.

Дорогі товариші! Перспективи нашого розвитку ми пов'язуємо з мирним майбутнім людства. Треба буде ще багато звершити для того, щоб створити світ без зброї і страху, світ, в якому у відносинах між народами пануватимуть повага, взаєморозуміння, співробітництво.

Важливі кроки до цієї мети вже зроблено. 1987 рік став у певному розумінні рубіжним, поклавши початок історичному процесові ліквідації ядерної зброї.

Підписання на радянсько-американській зустрічі у Вашингтоні Договору про повну ліквідацію ракет середньої і меншої дальності — велика подія у світовій політиці, перемога нового політичного мислення.

Це успіх усього світового співтовариства. Зроблено перший крок — важкий, але і дуже важливий. Його зроблено в інтересах людства.

Великою і неоціненною є заслуга радянського народу. Героїчними зусиллями він створив економічний, науково-технічний і оборонний потенціал, який дає нам змогу говорити з партнерами на рівних.

Наполеглива, самовіддана боротьба нашого народу за мир і взаєморозуміння стала частиною єдиного гігантського руху всіх людей Землі за збереження світової цивілізації, за утвердження миру на планеті.

Ми вступаємо в Новий, 1988 рік з упевненістю, що ця боротьба наростатиме, будуть зроблені нові практичні кроки по шляху загального роззброєння, зміцнення довіри і розширення мирного співробітництва між державами.

Ми хочемо не просто зберегти мир. Ми хочемо, щоб він став кращим, щоб у ньому було більше справедливості і свободи. Ми за мир, який утверджує гуманізм на ділі, звеличує людину праці.

Реалізуючи наші соціальні цілі, розвиваючи соціалізм, ми бачимо, наскільки тісно пов'язано це з вирішенням загальнолюдських проблем.

У цьому розумінні і наша перебудова має загальнолюдське значення, що покладає на нас величезну історичну відповідальність.

Товариші! Хай Новий, 1988 рік стане щасливим для кожного з нас, для нашої Вітчизни, для всіх чесних людей землі. Від імені Центрального Комітету партії, Президії Верховної Ради СРСР, Ради Міністрів СРСР поздоровляю вас з новорічним святом.

Із словами новорічного поздоровлення ми звертаємося до народів братніх соціалістичних країн, до наших друзів у всьому світі.

Хай Новий рік стане роком нових перемог праці, розуму і гуманності, а значить — миру і добра. З Новим роком, дорогі товариші!

інформація

Це надійне чорне золото

Передостанній день 1987 року став святковим для Олександрії. У місті шахтарів було введено в дію першу чергу вугільного роз-

погія

різу «Костянтинівський», який даватиме 700 тисяч тонн вугілля щороку. Згідно проектної потужності розрізу вже до 1990 року планується відкриття його другої черги.

Втім, то тільки плани. А 30 грудня о 14-й годині перші машини з вугіллям пішли на склади, до споживачів. Серед почесних гостей відкриття розрізу були будівельники з Дніпропетровщини, Донецчини, Черкащини та Ворошиловграда, усі ті, хто давав йому пугівку в життя.

«ВАШ ВИХІД, ТОВАРИШУ АКТОР!»

Л. ГОЛУБКИНА

Три дні гастролювали в Кіровограді народний артист СРСР В. Стрельчик, заслужена артистка РРФСР Л. Голубкіна, народний артист СРСР Ю. Яковлев, артист Р. Фурманов та концертмейстер Л. Оганезов, і три дні кіровоградці та гості міста мали змогу зустрічатися з справді

великим мистецтвом.

Майже у 100 фільмах знявся Владислав Стрельчик: «Мій тато — ідеаліст», «Майор Вихор», «Ад'ютант його превосходительства», «Снігова королева» і т. д. — ролі різні: і негативні, і казкові, і дуже серйозні. Це в кіно. Такі ж ролі і в театрі. А на естраді — улюб-

лений Пушкін, гуморески і навіть пісні.

«Мені про себе важко щось хороше сказати, — так розпочав свій виступ Р. Фурманов, який виконував обов'язки і конференсьє. — Чому? Бо я часто був партнером Філіппова. А які ролі грає Філіппов? Бандитів, злодіїв, п'яниць». Р. Фурманов актор епізодичний, але без таких, як він, не були б нестільки колоритними, наприклад, «Собака на сіні» і «Чортова дюжина».

Заслужену артистку РРФСР Л. Голубкіну глядачі знають найбільше з «Гусарської балади», а також з виступів по радіо, телебаченню як співачки. До Кіровограда Л. Голубкіна привезла старовинні російські романи, російські народні пісні і, звичайно, славновісну «Давним-давно».

А коли на сцену вийшов Юрій Яковлев, довго не встигали оплески. Актор, якого ми звикли бачити лише на кіноекранах, постав перед глядачами і як актор театральний.

Справжнє мистецтво залишається в душі надовго. Думаємо, що всі, хто побував на виступах відомих акторів, повертався додому духовно багатшим.

Наш кор.

В ОДИН з передноворічних днів напроти прохідної заводу «Дружмаш» один за одним вистроїлися тролейбуси з незвичним номером маршруту — чет-вертим. Перед першим із них майоріла червона стрічка. Розтята навпіл, вона падає під колеса першої машини.

— Щасливої дороги, ко-

Віктор Лаврінчук, бригадир нового маршруту, розповів, що в його колективі здебільшого всі працівники — молодь. Нещодавно комсомольці — а їх тут дев'ять з дванадцяти водіїв — закінчили навчально-курсний комбінат обкомунгоспу. Сьогодні вони пам'ятовують на колеса своєї «тролейбус-

Ще один маршрут

погія

легі, — звідусіль чути було голоси тролейбусників. До водія першої машини Надії Миколаївни Титаренко підбігає син Валерій. Простягає букет квітів:

— Із святом тебе, мамо! Так, то було справжнє свято не тільки для працівників тролейбусного управління нашого міста, а й для всіх його жителів. Два місяці велася робота по будівництву нової лінії. Тепер, після введення трьох кілометрів новобудованої, загальна її протяжність становить дев'ятнадцять кілометрів.

— Достроково зводячи новий маршрут, ми виконали наказ виборців 102 мікрорайону, — говорить Георгій Ілліч Книшов, начальник тролейбусного управління. — Тепер вони, як і всі ті, хто користувався послугами «чет-вірки», матимуть змогу курсувати по маршруту: вулиця Героїв Сталінграда — вулиця Попова — вулиця Конева — проспект Правди (біля кінотеатру «Ятрань») — вулиця Жовтневої революції, парк Леніна — вулиця Шевченка — вулиця К. Маркса — вулиця 50 років Жовтня — Вулиця Героїв Сталінграда.

ної» біографії перші трудові кілометри.

Цікава деталь: спочатку пасажирів на зупинках не поспішали заходити в перші тролейбуси. Та через день-два призвичаїлись. Особливо радо зустріли звістку про введення нового маршруту жителі 102 мікрорайону. Іра Яремко, працівниця КВЛУЦА, радila:

— Раніше, щоб добратися з вулиці Попова в центр, доводилося довго чекати на зупинці чи то на автобус, чи на маршрут-ку. Тепер нам, пасажирам, набагато зручніше добиратися в центр міста четвертими тролейбуса-ми, інтервал руху між якими становить приблизно десять хвилин.

Відкриття нового маршруту співпало з новорічним святом. Та я впевнена, що працівники тролейбусного управління постійно підтримуватимуть святковий настрій пасажирів. І не тільки на четвертому маршруті.

Л. БІЛОВОЛ,
заступник секретаря
комітету комсомолу
тролейбусного управ-
ління.

Знайомтесь: новий тренер «Зірки»

Старшим тренером футбольної команди майстрів «Зірка» (Кіровоград) при-

значено майстра спорту СРСР Іштвана Дьордьовича ШАНДОРА. Це ім'я добре відоме прихильникам футболу. Іштван Шандор родом із Закарпатської області. Грав у ряді футбольних команд першої і другої ліги. З 1973 року на тренерській роботі. У 1982 році він приводить черпачку «Буковину» до перемоги в чемпіонаті республіки. Останні п'ять се-

зонів Шандор працював у жгородським «Закарпат-тям», яке стало одним з лідерів українського футболу на рівні другої ліги. Саме в «Закарпатті» Іштвану Шандору було присвоєно звання «Тренер першої категорії». Про кваліфікацію нового наставника «Зірки» говорить й те, що він проходив стажування у угорському клубі «Спартак» (Нйредь-хазза) та румунській коман-

вперше

ді «Олімпія» (Сатумаре), а в 1986 році виїздив у групі кращих фахівців вітчизняного футболу на світову першість в Мексикі.

Серед вихованців Шандора — чемпіони Радянського Союзу Віктор Пасулько та Андрій Дітлай, а також член юнацької збірної країни Юрій Костик, якого в нинішньому сезоні запрошено до клубу першої ліги СКА «Карпати» (Львів).

ЗАМІСТЬ ПРОЛОГА

Ще й досі, хоч літ минуло немало, згадую свої дитячі базарювання.

Поночі виходили ми з матір'ю на курний фастівський шлях, де вже таракотили підводи, чувся свинячий вереск, гелготіння й куцавання. Була неділя, люди спішили на торг.

Побіля сільради чекали «таксі» (так хтось прозвав «полуторку», накриту брезентом), а я з надією поглядаю на Дзвонарівку — віддалений сільський закуток: чи не з'явиться звіди, бува, Янчук — дивак і веселун, неперевершений майстер плести кошики з верболозу? Той, якщо вже запросить на хуру-однокінку, то не дасть заснути!..

Та найцікавіше починалося потім, між торговими рядами, де продавалось, здавалось, все: кролі небаченого заводу і розмальовані свистки, живі раки (їх виносив поспішний від холоду п'яничка) і тернові хустки, глечики, макітри аж з Опішні і кислувате морозиво, до якого припрошували дітлахів одноногий єврей Льова...

Міряв нехитрі обнови, їм морозиво доки язык не починав дерев'яніти, дивувався чудесам, що їх пропорочили довірливим колгоспникам циганки, і, здавалось, немає на землі потрібнішого місця, ніж оцей невеликий майдан у районному містечку, названий базаром.

Певно, була в тому дитячому перебілшенні своя логіка. Час іде, він нестримний, а ми, як і роки, десятиліття тому не можемо обійтися без ярмарків і ринків, стихійних базарчиків. Ідемо на них, купуємо, розчаровуємось... Так, так, саме найчастіше розчаровуємось, бо державній, кооперативній торгівлі все ще важко конкурувати з... дядьком у куфайці — власником. А ще обурюємось цінами...

ПОПИТ РОСТЕ З ПРОПОЗИЦІЙ, або ЧОМУ ВІЗ ОПИНІВСЯ ПОПЕРЕДУ КОНЯ?

Вони високі, ціни на кіровоградських ринках, часом астрономічні, і надзвичайно чутливі до так званих зовнішніх факторів. Що під цим розуміти?

— Просту річ, — пояснила старший економіст управління ринками обласної адміністрації Майя Борисівна Єрмоїна. — Є потрібні товари чи ні в магазинах, якої вони якості...

Готуючи цей матеріал, я кілька разів побував на ринках. У різні дні і години. Про себе погодився — має рацію Майя Борисівна. Ось хоча б картопля. В овочевому відділі магазину № 1 міськкоопторгу (це біля колгоспного ринку) м'яко порекомендували:

— Можете брати, але поганенька бульба сьогодні — зіпсованої багато... Тітка в торговому ряду була красномовнішою:

— Одна в одну картопля, сорту «вогник». П'ять карбованців за відро...

А поруч продавали мед,

птицю. Масло — до речі, не набагато дорожче, але куди привабливіше, ніж те, що «вироблене з молока, закупленого в населення».

В один із чергових «ринкових візитів» почув чийсь обурений голос:

— І куди ті базаркомидивляться! Невже не можуть якось обмежити ціни? Ні, не можуть. Про це прямо сказала М. Б. Єрмоїна.

— Єдиний вихід — здорова конкуренція, насичення ринку повноцінними, але дешевими товарами, — наголосила вона.

Начальник обласного управління ринками Віктор Костянтинович Хлівицький розвинув цю думку:

— Ми легко контролювали ціни, коли в шести мікрорайонах обласного центру діяли овочеві базари. Продукція на них доставлялася безпосередньо з поля, в достатній кількості, хорошої якості.

Залишається тільки шкодувати, що тривала та торговельна ідилія досить не тривалий час — в порумасового досягання та заголіві овочів і фруктів, що далеко не всі колгоспи скористалися наданим правом «тридцяти процентів». Саме стільки продукції може нині реалізувати населенню колгосп чи радгосп за договірними цінами, до того ж це зараховується в рахунок продажу державі.

В управлінні ринками підготували на прохання редакції коротке зведення.

Якщо судити по ньому, то в більший чи менший мірі скористалися своїми правами, без вагань йшли до покупців лише господарства Долинського, Кіровоградського, Олександрійського, Новоукраїнського та Устинівського районів. Беззаперечний рекордсмен у цій справі — колгосп імені Ульянова Кіровоградського району, котрий реалізував населенню 588 тонн овочів і фруктів. Гідно оцінили надані їм права і колгоспи імені Леніна та імені Шевченка Кіровоградського району, імені Литвинова Новоархангельського, «Росія» та імені Леніна Кіровоградського комсомолу Новоукраїнського, «Дружба» та імені Леніна Долинського районів.

А хто ж у пасиві? Вважайте, всі, кого ми не назвали.

Не знаю, як хто, а я на відміну від дитячих літ не охоче йду на ринок. Інколи життя змушує. Втім, погрішив би проти істини, якби не згадав передсвяткові ярмарки. Вони запам'ятовуються, демонструють: і ми можемо торгувати, сповна задовольняти попит! Тут тобі й асортимент, і сервіс, і прийнятні ціни, і розваги... Власник у такі дні губиться, йому нічим крити. Мимоволі доводиться збавляти ціни.

Організовувати ярмарки непросто. В цьому якось переконався, випадково ставши свідком розмови двох відповідальних товаришів:

— Ви просто зобов'язані вивезти стільки-то меду, олій і баранини, — переконував керівника господарства заступник голови райвиконкому. — Це ж вам вигідно...

А той пручався, посилав-

ся на відсутність транспорту, нагальні справи. Відчувалося, на аргумент щодо вигідності він не звернував ні найменшої уваги. Чи випадково це? Ні! Нехтування чи й відверто негативне ставлення до цього поняття виникло як наслідок порушень асортименту продукції, «зникнення» дешевих, але край необхідних товарів. Чи не поставили ми свого часу коня попереду воза, централізо-

зібрав, зберіг? Різні думки, судження доводиться чути з цього приводу, різні й люди стоять по той бік прилавка. Та всім їм держава в особі управління ринками зобов'язана надавати послуги. Це, якщо хочете, основна функція обласної організації, очолюваної В. К. Хлівицьким. Організації солідної: їй підпорядковані 48 колгоспних ринків області. Чи ж справляється управління

— Згоден, — погодився той. — Не раз просив Кіровоградський райвиконком передати це приміщення на наш баланс. Пропонував і власний план реконструкції, нового розміщення торговельних точок. Мовчав.

А тепер послухаємо колгоспників, котрі приїхали на торг до Кіровограда. Чи задоволені вони?

Андрій Явтухович Пономаренко з Долинського району відповів коротко:

— Ні! Про попит на свою продукцію казати не буду — вона не від адміністрації залежить. А ось хотів шкурки кролячі здати, а в приймальному пункті — черга. Мусу везти їх назад додому, бо й так на автобус не встигаю...

— А насіння овочів легко купити? — включилася в розмову Антоніна Павлівна Христинич з Бобринецького району. — Вибору в спе-

ціалізованому кіоску ніякого, зате бажанох...!

— Загляньте в м'ясо-молочну лабораторію, — порадив молодий продавець свинини з Новгородки (назвається він не захотів), — матимете змогу переконатися в життєвості прислів'я: «З миру по нитці, бідному — сорочка»...

І ми з Миколою Цукановим, заступником голови обласного штабу «Комсомольського прожектора», прислухалися до його поради.

Ранок був суботній, а отже, висловлюючись мовою ринку, із завозом м'яса — все гаразд. Розклали на стелажах свою продукцію, чекали, доки візьмуть пробу на аналіз, кілька чоловік. Ось до одного з них підійшла лаборант (пізніше з'ясувалося, що це була Т. В. Русіна). Діловито відрізала шматок м'яса зі стерною, другий — з ошійка, а потім — сала, печінки... Одним словом, заповнила свіжиною чималу тачку. Попрямувала в лабораторію. Через кілька хвилин зайшли туди й ми. Поцікавилися у лікаря А. І. Чуріної: скільки продукції треба брати на аналіз. Та розгубилася:

— Двісті грамів...

— А скільки взяла лаборант кілька хвилин тому?

Тамара Василівна нагріно здивувалася:

— Та ось же вона! — показала шматочок м'яса величиною з сірникову коробочку...

Де ділася решта — здогадатися неважко. Та це — компетенція відповідних органів, що покликані боротися з успішними зловживаннями. Власне, вони й борються, за перемінним, щоправда, успіхом. На бабусь, що торгують з-під поли дріжджами та ваніліном, чорним перцем, поява на ринку охоронців закону наводить паніку. А на тих, хто обкрадає, люб'язно посміхаються! Маю на увазі червоношкірих молодців,

котрі продають коопторгівське м'ясо.

До одного з них ми й підійшли, зробили контрольну закупку. Володимир Черниш з магазину № 4 об'являв на 64 копійки, зробив це хвацько, навіть оком не моргнувши. Коли почали складати акт, у хапугі відразу зникла «захисниця» — працівниця міськкоопторгу З. В. Руссо. Вона, бачте, ніяк не могла повірити, що хлопець здатний на такий вчинок, неодноразово висловлювалася про упереджене ставлення до працівників торгівлі. Записавши це на її совість. Самі ж давайте поміркуємо ось над таким явищем.

Чому те ж м'ясо ми охоче купуємо в колгоспників, ніж в представників коопторгу? Ясна річ, у перших вирає якість, вони не пропонують «обов'язкових» добавок у вигляді кісток та сухожилля. А ще — не обважують. Тобто, не роблять того, що стало мало не обов'язковою «процедурою» для узаконених працівників прилавків. Щоб не бути голослівним, наведу ще кілька прикладів. Факти зловживань виявила на ринках протягом одного дня рейдова бригада на чолі з інструктором обкому комсомолу Світланою Сисоєвою:

«Продавець магазину № 5 міськплодоовочкомбінату Л. А. Шкурет об'являла на 31 копійку». «На 41 копійку об'являла працівниця магазину № 10 міськкоопторгу Р. Г. Левіна». Тут коментарі, як кажуть, зайві.

ЗАМІСТЬ ЕПІЛОГА

Ми довго розмовляли з Майєю Борисівною Єрмоїною про проблеми торгівлі на колгоспних ринках, шляхи їх вирішення, пробували заглянути в перспективу. Чи ж зможуть якісь вплинути на ціни торговельно-закупівельні підприємства, що створюються?

— Зможуть, — впевнено відповіла Майя Борисівна. — Уявіть собі таку ситуацію: комусь терміново треба повертатися з торгу додому, хтось захворів, третій зрозумів, що не його це справа — стояти за прилавком... Не всі, звичайно, але багато хто погодиться віддати весь свій товар оптовому покупцю в особі закупівельного підприємства...

— А чи існують, на ваш погляд, ринки, де всі питання вирішуються комплексно, з урахуванням інтересів обох сторін?

— Існують, — підвела голову від паперів старший бухгалтер управління «Марія Степанівна Пономаренко. — Була я нещодавно в Тернополі, досвід переймала. Було там чому почитатися! Для кожної групи товарів — окремий павільйон, колгоспи мають фірмові магазини, оптові закупки ведуться, магазин «Стимул» створено для заохочення тих, хто здасть певну кількість лишків сільськогосподарської продукції. Тому й ціни прийнятні, легко керовані. Коли ж у нас так буде?!

Запитання Марії Степанівни ми передресовуємо правлінню облспоживспілки, структурним підрозділом якого віднедавна стало управління ринками.

Микола ЧЕРНЕНКО.

вано встановлюючи ціни, не враховуючи інтересів тих, хто виробляє продукцію? Тепер становище виправляється, та звикнути до цього ой, як важко!

Словник для пояснення слова «вигода» використовує термін «інтерес». В соціальному та економічному аспектах підмінювати ці поняття не можна, адже інтереси людей набагато ширші. Та не можна забувати й про те, що вигідність, доцільність тієї чи іншої операції — один з визначальних важелів досягнення повного співпадіння інтересів людини, колективу і держави в цілому.

ЛЮДИНА У ТОРГОВИМУ РЯДУ

Хто вона: хапуга, лавчак, котрий «вміє робити гроші», спекулянт чи трудівник, котрий щедро ділиться з нами тим, що виростив,

з цим завданням? М'яко кажучи, не в повній мірі. Ось факти.

З початку року на ринках області було надано торговельних послуг на 501 тисячу карбованців при плані 572 тисячі. Впоралися з цим показником лише два ринки — Гайворонський та Помічянський. Впоралися — це значить добре приймали тих, хто приїхав торгувати: видавали ваги і фартухи, зберігали не реалізовану продукцію.

— На жаль, ми не можемо обслужити своїх клієнтів так, як належить, — визнав В. К. Хлівицький. — Скажімо, на ринках в обласному центрі не вистачає підсобних приміщень, холодильних установок. Не завжди мають наші гості і можливість пообідати, відпочити.

— Але ж є на ринках торговельні точки, яким там не місце, — заперечив Віктору Костянтиновичу. — Скажімо, горезвісний пивбар...

День перший:

ЗНАЙОМСТВО

В Устинівському райкомі комсомолу разом з адресою господарства, в яке я мав їхати, вручили чималий список прізвищ молоді, яка працювала в радгоспі, але не стала на комсомольський облік. «Щоб було з чого почати», — мовив Олександр Шерюк, перший секретар.

— Це добре, що ти приїхав саме в ці дні, — привітався директор радгоспу Анатолій Олексійович Петренко. — Недавно у нас перебрали ватажка: ним став Василь Чиж. Навіть документацію хлопець ще не прийняв...

Василь того понеділка, як завжди, повіз до Кіровограда здавати яблучний сік. Він працює в радгоспі начальником консервного цеху.

Радгосп «Устинівський» — господарство велике, міцне. В нього входить три відділки. Молоді близько ста тридцяти чоловік. Точно ніхто й не знав — скільки. Кого не питав, всі називали різні цифри. Почав уважно вивчати список, переданий райкомівцями. В ньому були механізатори і трактористи, кухарі і доярки. Ці юнаки і дівчата свого часу приїхали в господарство працювати, але на облік не стали. Чому? Попробував дізнатися у конторі. Та там на мене дивилися байдуже і здивовано, мовляв, навіщо це тобі треба, не заважай...

Пізно ввечері додому приїхав Василь Чиж. Моєму візиту навіть зрадів: — Подивлюся, як працюватимеш. Я секретарюю недавно, абсолютно некомпетентний у цій роботі.

Щодо «мого» списку спокійно пояснив, що подібні горе-комсомольці просто «економлять» на внесках...

День другий:

РОБОТА

У консервному цеху навантажили машину ящиками з яблучним соком. Її Василь відправив у Кіровоград. Потім просто на вулиці перелинули керуючого третім відділком і, витягнувши горезвісний список, запитали: чи хоч є такі? Виявляється, більшість молодих людей працювала на зазначених місцях. Та були й такі, про яких кажуть: шукай вітра в полі.

Щось подібне побачив і в першому та другому відділках. Декого запитав: чому ж так сталося? Мої опоненти дивувалися: чого до них чіпляюся, адже це особиста справа — ставати на облік, чи ні. Дехто, як і зварювальник Павло Корнілов, розводили руками: «Приїхали років з п'ять тому. Здається, облікову картку з квитком віддав секретареві. Де зараз вони — не знаю».

...Таню Нелепу зустрів на вулиці. Запитую, чи комсомолка вона? — Звичайно. Переїхала сюди із сусіднього господарства.

— З обліку знялася?

— Не встигла...

За день точно знав адреси і попередні місця роботи шістьох комсомольців. Всі ці записи передав Василю Чижу, який разом з іншими віддасть їх у райком комсомолу. А вже звідти розсилатимуть запити на попередні місця роботи чи мешкання недисциплінованих спілчан.

Комсомольську документацію мені передавала Анжела Фесюк, інструктор по спорту. Жодного протоколу не було, до відомості про сплату внесків прикріплені купюри. Запитую дівчину:

— Чому це все в тебе зберігається? Заїзувала ж недавно Марія Шевченко. Анжела пояснила:

— Коли я прийшла в жовтні працювати інструктором по спорту, мені Марія, крім спортивного інвентаря, передала й оцю таку документацію. Наступного дня викликав секретар парткому Микола Пантелеймонович Денисенко і сказав, щоб до вечора я відвезла внески в райком ще за... липень. Так завила на мене й робота секретаря...

Ще Анжела дала мені шістьнадцять комсомольських квитків. Серед них були й такі, які дівчина проштампувала на два місяці наперед, а сума заробітної плати спілчан при цьому брала «з голови». Деякі квитки належали людям, яких давно не було в господарстві. Ні Анжела, ні Василь про них не знали нічого.

Таку «документацію» я, звичайно, не прийняв. Попросив Анжелу і Марію розібратися з тими квитками, якнайшвидше повернути їх власникам. А ще — розібратися із внесками, ад-

же частенько, як з'ясувалося, Анжела добавляла власні гроші.

Марія розплакалася. Крізь сльози чув, що рік тому вона дістала ще гіршу «спадщину». Так само збирала внески чотиримісячної давності. Збирала задовго до того, як обрали її секретарем комітету комсомолу.

Щоправда, за справу Марія взялася «з вогником». Багато встигла зробити, але з часом запал згас. Про це навіть писав «Молодий комунар». А саме, що дівчина не відчуває допомоги з боку парткому. Із липня 1987 року, за словами Марії, вона взагалі комсомольською роботою не займалася. Нікого це не хвилювало, в Анжелі як людині молодій і малодосвідченій

Зустрічаючись з десятикласниками середньої школи, що в Криничному, відкрив для себе неприємну новину: ніхто з учнів цього класу не виявив бажання залишитися працювати в рідному господарстві. Конкретних причин не знайшлося ні в кого. Всі кивали на погані умови праці, невміння організувати змістовний відпочинок. Про це говорили і Валерій Кіт, Віталій Шерендак. Тільки одна дівчинка, Світлана Коваль, якось тихенько, наче соромлячись, мовила:

— Вивчуся на медсестру й повернусь.

Після цих слів знітилося дівча. Не знаю, чому. Можливо тому, що відчула себе надто самотньою.

Журналіст змінює професію

Відкриваючи на сторінках «Молодого комунара» рубрику «Журналіст змінює професію», газетарі обласної молодіжки прагнуть краще пізнати специфіку роботи представників різних спеціальностей, хочуть компетентніше вникати в їхні проблеми, відчувати на собі всі нюанси роботи тих, про кого мова.

Сьогодні пропонуємо читачам першу таку публікацію.

зіпхнуло все керівництво радгоспу, завбачливо прикрившись словами: «Роби, так треба».

А потім була зустріч із членами комітету комсомолу. До цих товаришів я ходив тому, що треба було сповістити про засідання комітету, яке планував провести наступного дня. Активісти, народ жвавий і працьовитий, не обмежилися обіцянками прийти, а відразу ж поцікавилися, які питання обговорюватимуться на засіданні.

Юрій Яринич, токар ремонтної майстерні, навіть запропонував:

— Давай я приїду зі своєю дружиною Танею. Вона входить до складу «Комсомольського прожектора». Може, й черговий випуск зроблять?

— Що ж у ньому малюватимемо? — перепитую.

— Порухників дисципліни. Є ще в нас любителі оковитої.

Подумалося: такі помічники, як Юра, здатні зрушити справи з місця. Зустріч у другому відділку, куди їздив повідомити про засідання комітету, підтвердили думку: ядро комсомольської організації тут міцне. Всі — працьовиті, горять ентузіазмом. Тільки б не дати їм заспокоїтися, розворушити, тоді, за словами механізатора Віктора Мирончука, всі потягнуться до кращого, активнішого життя. Бо ж набридло вже оте тихеньке, яке породжує не тільки нудьгу, але й зневіру в самих собі.

День третій:

ТРУДНОЦІ

В моєму «секретарюванні» допомагав план роботи. Конкретно записані пункти зобов'язували дотримуватися наміченого, зрештою, дисциплінували. Якщо в перші два дні гнітила втомленість, навіть не допомагало холодне повітря в неопалюваній кімнатці готелю, де мешкав і де ранками двох перших днів вмивався мінеральною водою, завбачливо для такого випадку купленою в сільській крамниці, то третього дня настрої піднялися. Можливо, тому, що повірив, ні, не в себе, в людей, у своїх ровесників. Вони, бачачи, що не лінують по кілька разів на день місити ногами багнюку, зустрічатися з ними, відповіли взаємним теплом.

Та траплялося й інше. Як, наприклад, із Зоєю Азаровою. Доярка приїхала аж з Кубані, де не знялася з обліку і на цю тему навіть не бажала розмовляти.

Прямуючи на засідання комітету комсомолу, думав: як краще здружити старшокласників із молодими трудівниками? Всіх єднає молодість, спільні інтереси, захоплення. Тут одними словами не переконаєш школярів, треба — справою. Запропонував: а що як новорічне засідання клубу винахідливих і кмітливих десятикласників проведуть разом із радгоспівськими комсомольцями? І якось аж полегшено зітхнув, коли почув згоду.

Засідання комітету комсомолу проходило, як сказали, нетрадиційно. Було все місце керівництвом, завітав і перший секретар райкому комсомолу Олександр Шерюк. Почали з того, що ще раз розподілили доручення, обговорили план роботи на наступний місяць, заслухали порушника дисципліни Григорія Абрамова, який, «заступаючись» за свою жінку на звітно-виборних зборах, не посоромився брутально лайнутися.

Мій виступ не сподобався, бачив, майже нікому. Звісно, бо хіба приємно слухати про те, що Анжела Фесюк займалася справами тоді, що не звільненого від своїх обов'язків секретаря Марії Шевченко? Хіба приємно було чути про те, що за звітний період не проводились ні збори, ні засідання комітету комсомолу? Казав і про неувату до справ молоді з боку парткому, профспілкового комітету. До всіх треба йти з поклоном, а щоб хтось поцікавився справами комсомольської організації — цього, за словами Марії Шевченко, не було. Правда, радо відзначив, що директор радгоспу А. О. Петренко був завжди зацікавлений у тому, щоб допомогти комсомольцям.

Він навіть у своєму виступі зауважив, що комсомольська організація в останні місяці була схожа на людину, що спить летаргічним сном. Пообіцяв, що допоможе активу в усьому, що в його компетенції.

Олександр Шерюк дещо не погодився із виступом. Можливо, він і мав рацію: за лічені дні всього не дізнаєшся. Однак я говорив те, що бачив, про ті труднощі, з якими доводилося зіткнутися. Думаю, про стан справ у спілчанській організації радгоспу знали і в райкомі комсомолу: був же в них список «необлікованих».

По закінченні засідання, коли керівники розійшлися, хтось з комітетчиків закинув на мою адресу:

— Це ти міг сказати, бо завтра поїдеш. Попробуй із нас хтось виступи, зразу в немілість попадеш...

День четвертий:

РОБОТА

Із головним бухгалтером радгоспу Валентиною Василівною Денисенко про те, щоб у наступні місяці бухгалтерія членські внески вираховувала з зарплати спілчан, домовився досить швидко. Треба тільки скласти список молоді і передати їх Валентині Василівні. Твердження працівників райкому комсомолу, що це тут не бажано робити, було, отже, безпідставним.

А потім були комсомольські збори в селі Садки. На них ми з Василем Чижем ледве не заїзнилися. Вирішили поїхати п'ятнадцятикілометровою відстанню долати пішки. Десь із годину безупинно «голосували» на шляху. В черговий раз, даючи нам свій «указ», говорив раз, даючи нам свій «указ», директор радгоспу посміхнувся: «За свою свою самодіяльність. Сказав, лише допомагатиму, значить, так воно і буде».

Юнаки та дівчата, які прийшли на збори, нетерпляче поглядали на годинники: коли ж вони закінчаться. Із коли конкретно заговорили про організацію вечорів відпочинку, спортивних змагань, куди й ділася їхня сонливість: ожили, наперебій загомоніли. А Алла Кедик, яка відає культурно-масовою роботою, навіть попросила, щоб я через місяць два виступав у КВК за команду другого відділку...

Отак подивився на молодь, про яку перед цим тільки й говорили: пасивна, байдужа, лінива...

День п'ятий:

РОЗДУМИ

Після традиційного наряду, який завжди починається ще затемна, я розпрощався із радгоспівцями. Разом з Васею навантажили машину ящиками соку і вже в дорозі до Кіровограда, поки «ЗІЛ» намотував на колеса сто двадцять кілометрів, спробував проаналізувати роботу секретаря комітету комсомолу, яким мені випало попрацювати тиждень.

Чогось значного, звичайно, не зробив. Але за цей час встиг точно дізнатися про сімнадцятьох спілчан з райкомівського списку необлікованих молоді. За решту Василь пообіцяв у найближчі дні все дізнатися і сповістити райком комсомолу. Із внесками теж вирішив; їх дозбирає Анжела зі Світлановою, а в наступні місяці все робитиметься через бухгалтерію. Провів засідання комітету комсомолу, на якому сказав те, що міг сказати як тодішній «секретар». Думаю, можливо й зрозуміють мовлене мною ті, хто не повинен забувати про молодь... Зрештою, справа не в тому, що зробив за ці дні і що не встиг. Справа — в іншому.

Якщо вникнути в роботу, якщо працювати не тільки заради заробітної плати, якщо думати, що робиш ти не для себе, не для звіту, а для товаришів-ровесників, то... Спершу треба захопити спілчан. Побігла ж наступного дня після засідання комітету комсомолу Надія Гачечко, яка відає культурно-масовою роботою, в десятиріччю і зв'язалася за організацію КВК! З приємністю про це говорила Н. Г. Мельничук, організатор позакласної та позашкільної роботи Криничнянської десятирічки.

Директор радгоспу А. О. Петренко теж не словами, а першими добрими справами доводить, що сказане ним про допомогу не випадково вихопилося, а є прагненням посприяти піднесенню комсомольської роботи. Навпевно, секретар парткому тепер теж змінить своє ставлення до комсомольської організації. Тим більше, що Василь Чиж цієї допомоги потребує.

Пишучи ці рядки, я весь час подумки повертаюся до «свого» радгоспу. Буду відвертим: ніколи не міг навіть уявити, що буде так важко. Може, тому, що комсомольська організація там в останні місяці почала втрачати свій авторитет.

А ще — ніяк не могли знайти себе, виробити власного стилю колишні ватажки. Певно, їм слід пам'ятати: якщо секретар буде не поруч зі своїми ровесниками, не біля них, а разом з ними, житиме їхніми турботами, проблемами, прагнущиме їх якнайшвидше вирішити, він свого доб'ється.

Ну, а наскільки я був корисним для спілчан, наскільки успішно справлявся з комсомольцями радгоспу. «Молодий комунар» згодом ще розповість про цю пераїнку.

Юрій ЯРОВИЙ,
Радгосп «Устинівський»
Устинівського району.

1 січня 1988 року

ДО СІМНАДЦЯТИ І СТАРШІ

5

С. САМІ

СІГУРОНЬКА: До опівнічної пори залишається зовсім мало. Аж ось і наші учасники карнавалу. Довкруг ланки. Ану ж бо запитайте ось у цієї симпатичної дівчинки: як вона чекала цього свята?

Олена ГЕТЬМАН, учениця 10-А класу Кіровоградської середньої школи № 19: З нетерпінням. Взагалі протягом року найдорожчими святами для мене новорічне й свято 70-річчя Великого Жовтня. І знаєте чому? Бо це були справді всенародні свята. 7-го листопада ніби й погода була не така вже

І. ЧЕРЕДНИЧЕНКО

хороша, але настрої у всіх був піднесений. Настільки цікаво й оригінально все придумали. А ввечері на центральній площі міста танцювали, співали.

ДІД МОРОЗ: Оленко, а як уявляєш «ідеальний» Новий рік?

— Коли всі разом веселяться, танцюють, співають, коли всі обов'язково у маскарадних костюмах.

СІГУРОНЬКА: Чому ж інші свята тобі не запам'яталися?

— Це були не свята, а тільки червоні дні чи прос-

Ж. К. ГОМА

то пам'ятні дати в календарі. День Конституції, наприклад. Ми не пішли в школу — тільки й того свята. А день вчителів. Просто соромно, що так воно відзначається. Це свято також повинно стати всенародним, а не вузько-професійним, бо у кожного в житті був, є і буде вчитель. Чому б його не святкувати на центральній площі міста, як інші великі свята? Нехай би цей день став зустріччю минулорічних випускників педагогічних інститутів і вчителів-ветеранів. Приходило б тоді і випускникам шкільним побачитися і поговорити зі своїми вчителями. Головне — поменше формалізму і заорганізованості.

ДІД МОРОЗ: Яких свят у твоєму житті не вистачає?

— Одразу сказати не просто. Ось, наприклад, моя мама, вчителька, зі своїми учнями святкує День народження класу. Всі готуються до цього свята, прибирають клас. Тепер ціла школа почала святкувати такі дні.

СІГУРОНЬКА: Яке свято для тебе найвеселіше і найдорожче?

— У когось, маже, знайдеться дві відповіді на це запитання, а в мене одна — Новий рік, бо співпадає з моїм днем народження. Так що 31 грудня для мене подвійне свято.

ДІД МОРОЗ, СІГУРОНЬКА: Тоді дозволь і нам тебе привітати.

ДІД МОРОЗ: Сігуронько, мабуть, серед учасників карнавалу більшість — комсомольці. Може, хто поділиться досвідом проведення свята 29 жовтня?

Мар'яна ЛУКАЧИНА, секретар комітету комсомолу Капітанівського професійно-технічного училища № 10: Про це свято треба говорити насамперед. Не буду розповідати про підготовку до нього в нашому училищі, спажу коротко про апогей свята: ним став конкурс професійної майстерності між групами майбутніх електромонтерів і слюсарів. Конкурс був дуже напруженим. Перед командирами стояло не легке завдання: захистити групу ти ми хорошими справами, якими відзначились влітку. 16 група (слюсарі) збиралась вранці на полях, а 27-а (електромонтери) об'їжджала класи училища по спеціальності. Було про що звітувати капітанам. Дуже цікаво пройшов теоретичний конкурс: «Як я знаю... Статус ВЛКСМ». Третій і четвертий стали виявом професійної майстерності: учні виставили на показ саморобні діючі моделі приладів, виготовлених їхніми ж руками у гуртках технічної творчості; демонстрували на швидкість і лнсть налашту магнітного пускача.

СІГУРОНЬКА: Свято промайнуло на високій, серйозній, урочистій ноті? Без художньої самодіяльності?

— Чому? Багато було на ньому веселощів, пісень, віршів. Як розважився глядачів, наприклад, конкурс про проблеми профтехосвіти «Якби я був директором...». А в перервах між турми конкурсів виконувались художні номери від болельщиків, де звучали комсомольські, патріотичні пісні та вірші. Анжела Юхименко читала вірш В. Бровченка «Вулиця Чабана», присвячений пам'яті нашого випускника Віктора Чабана, який загинув, виконуючи інтернаціональний обов'язок в Афганістані. Особливо слово хочеться сказати про викладача російської мови та літератури, коменданта Марину Вікторівну Паолок, якій 29 жовтня виповнилося 27 років. Це вона найбільше доклада зусиль до підготовки й проведення свята.

СІГУРОНЬКА: Мар'яно, якого ж свята учні училища найбільше чекають у новому 1988 році?

— Хочеться, щоб кожне для них було справжнім. Але ж знову таки особливим має бути День народження комсомолу — до того ж ювілейний, 70-й.

Г. М. ДАВИДОВ, завідувач нафтопро Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування: Дозвольте втрутитись у розмову. Слухаю тільки що Мар'яну й заздалеку бо у нашому вузі це свято не запам'яталося. Здобільшого проводиться поно абияк. А це ж свято нашої молодіжної Спільноти! Причому? Масові вступки до лав ВЛКСМ! Ось коли вступити до комсомолу стане високою честю, коли переможемо інфля-

цію звання спільнотина, тоді комсомольське свято стане справжнім святом.

ДІД МОРОЗ: Може одразу дасте рецепт: як зробити свято цікавим?

— Все задоволення — в організації. Чим більше людей готують свято, тим цікавішим воно стає. Не хочу хвалитися, але в нас, студентів КІСМУ 1967—1972 років було краще. До того ж ми мали зал, мали де зустрічатися. На Новий рік, наприклад, як прикрасити приміщення, то тільки зайдемо — сразу настрої святковий. А зараз новорічні вечори — у фойє. Незатишно йнось.

СІГУРОНЬКА: Григорію Миколайовичу, ви працюєте серед студентів і, мабуть, знаєте, як вони зустрічають своє «професійне» свято — міжнародний День студентів?

— Не вміємо ми святкувати цей день. Згадую свої роки у вузі — так само. Заздрю (у пресі читав) прибалтійським студентам — як вони винахідливо, обдуманно, пам'ятно це роблять! Не бережемо ми своїх традицій — в цьому вся біда. Ні студентських, ні національних. Все велике починається з малого. Нам слід вчитися гордитися своїм вузом. Чому б не відзначати день народження вузу? А «іменин» нашого міста?

С. ВОЛОВИК

Уже світилися чистими, незайнятими снігами поля і ліси, міста і села, уже сяяли яскравими вогнями палаци, нлуби й школи, уже ялиники-красуні одягли на себе ошатні строї з пухнастих матових сніжинок, переливного блискучого дощину, пружинного серпантину та всяких паперових зайчиків, літачків, іграшків, бутарних і справжніх цукерок, скляних розмальованих кульок... Уже Дід Мороз закинув на спину неймовірно величезного лантуха з подарунками, збираючись у далекі дороги до старшокласників, учнів техніумів та училищ і студентів вузів, як раптом прийшло йому в голову запитати в Сігуроньку:

— А чи чекають нас в гості? Чи всюди підготувалися до зустрічі?

— Певно, що чекають, дідусю! Певно, що підготувалися! — здивувалась запитанням Сігуронька.

— А от і непевно... — нахмурив чоло Мороз. — Торін теж так думав, а от...

— Ну, то в нас ще є час і ми можемо про це запитати учасників новорічного свята.

— Це добра думка. І хай читачі «Молодого комунара» познайомляться з роздумами своїх ровесників та зроблять висновки.

— Дідусю, а давай розпитаємо не тільки про новорічне свято, а як узагалі учні й студенти проводять свята різні: радянські, професійні, молодіжні, особисті... До речі, «Молодий комунар» ще наприкінці листопада опублікував на своїх сторінках анкету, в якій запитусь про це ж саме і обіцяв в передноворічну ніч провести карнавал без масок...

І здійнявся вітриган, як тільки Дід Мороз став надимати щоні, і взяла на свої крила самого із Сігуронькою та й гайда понад білосніжними полями, чорноверхи ми лісами...

А поки наші гості добираються, ми піднаємо читачам, що казка ця задумана давно, що справді анкета «Свято серед буднів» була надрукована в «Молодому комунарі» 28 листопада з тим, аби повести серйозну розмову: чи завжди свято для нас є святом? Як ми його проводимо? Чи маємо радість од того? Які свята нам найдорожчі, найвеселіші, найбажаніші? Яке свято в минулому році найбільше запам'яталося? Запитань багато, відгукнувшись на таку розмову запрошені охоче. Учасників карнавалу представлятимемо в ході розмови. Отже — карнавал без масок починається. Казка продовжується.

Ірина ЧЕРЕДНИЧЕНКО, секретар комітету комсомолу Олександрійського індустріального технікуму: Тільки аби з самого початку не заорганізувати ці свята. Щоб це не стало для організаторів черговим заходом, пташенчою у звітах. Чого гріха таїти — багато свят ми відбуваємо. На маніфестації нерідко людей примушують йти. З мітингу розходяться, якщо хтось не контрролює явки. Так було, на жаль, цього року на міській маніфестації 7 листопада в Олександрії. Ось свідомість! Але, що говорити про всенародні свята, коли ми свої локальні, не можемо організувати. 27 вересня зібрались ми в технікумі святкувати своє професійне свято — День машинобудівника. Одна група готувала сценарій, оголошення по розвішувала всюди. І ось приходить на вечір менше учнів, ніж організаторів — близько 20 чоловік. А навічається тут близько 700. Зірвалось свято.

ДІД МОРОЗ: У вас завжди так було?

— Хіба лише в нас? Якщо відверто? Але й тут, скажу, раніше вміли свята проводити. Принаймні коли я ще навчалась у школі, то на вечори підпочинку в технікумі важко було потрапити.

СІГУРОНЬКА: Готується Новий рік зустрічати?

— Аякже. І хочеться, щоб це був справжній маскарал. Бо молоді чомусь зараз соромяться не те що карнавальним костюмом одягнутися, а навіть маску найпростішої конструкції.

ДІД МОРОЗ: Бажаємо тобі успіхів. Ірино! І раз мова у нас знову повернулася до новорічного свята, то, мабуть, доречно буде запитати, як відзначається це свято на батьківщині студентів-інженерів, присутніх на карнавалі.

Саміхула САМІ (Демонстраційна Республіка Афганістан), учень Кіровоградського медичного училища: У нас уже січень, 1988 рік, а ми в Афганістані зараз живемо в 1366-ому за нашим календарем. Новий рік — Навруз — наступає 21 березня. Це в нас одне з найбільших і найвеселіших свят. 21 березня о дев'ятій ранку піднімається такий прапор — отже, прийшов Новий рік. Всі вітають одне одного, ходять в гості. В цей день готують сім різних страд із сухих продуктів — сухого винограду, горіхів, наприклад.

ДІД МОРОЗ: Якось незвично на такому святі...

— Весело розпочинаються сільськогосподарські роботи. З заходом нового врожаю народжується наш Новий рік. Народні гуляння? Звичайно, і приправ, і канатоходці, і ігрища — все це зустріч Нового року. Особливо подобається всім баскаші — змагання на конях.

СІГУРОНЬКА: Саміхула, ти вже в Радянському Союзі не перший рік. Яке свято запам'ятав найбільше?

— 70-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції. Це було грандіозне свято.

Жан Кристоф ГОМА (Конго), учень Кіровоградського медичного училища: О, тепер я знаю, що таке ялянка. Бо доє було тільки й розмов, що про неї, а я не знав, що ж це таке.

ДІД МОРОЗ: А сніг?

— Сніг вперше побачив у Парижі, але його там мало. Минулої зими в СРСР відчув, що таке справжній мороз. Згодом, звичайно, потім навів грав у сніжки. Одну фотографію із сніжкою в руках я посилаю додому.

СІГУРОНЬКА: Коли в Конго зустрічають новорічне свято?

— Також опівночі з 31 грудня на 1 січня. Святкують до ранку. А годині о дев'ятій ранку всі знов зустрічаються на вулицях, веселяться. Дуже цікаво подивитися, як танцюють національні танці в національному одязі і на ходулях.

ДІД МОРОЗ: У Конго, звичайно, жарко в цей день?

— Ні, не дуже, так десь градусів 37.

Сергій БОЙКО, десятикласник Великописківської середньої школи № 1 Маловисківського району: За такої спеки хіба може в голову бодай думка прийти, що десь зустрічають Новий рік? Дуже важко уявляється. Новий рік в ідеалі? Як у старих фільмах — всі в карнавальних костюмах. Сміх, жарт, танці...

У нашій школі є дві команди: «Аргонавти» (хлопці 10 класу) і «Амазонки» (дівчата - дев'ятикласниці). Дуже цікаво, коли ми зустрічаємося. Взагалі, чим більше учнів бере участь у підготовці свята, тим краще, веселіше й цікавіше.

СІГУРОНЬКА: Сергію, скоро в тебе випускний бал. Яким ти його бажаєш бачити?

— Таким, щоб запам'ятався надовго. Мені дуже сподобався минулорічний випускний. Це було справжнє прощання зі школою. Випускники самі складали пісні, присвячували їх своїм учителям.

ДІД МОРОЗ: Шкільний випускний бал — це прощання зі школою, це завжди має бути пам'ятно.

СІГУРОНЬКА: Але студентські роки, а отже й свята, мають запам'ятовуватись не менше.

Світлана ВОЛОВИК, студентка фізіологічного факультету Кіровоградського педінституту: Мені здається, що для кожного студента найдорожче свято — це День знань. Принаймні для мене це так. Адже коли поспішаєш зустрітись з інститутком, що став ніби другим домом, з викладачами, друзями, яких не бачив майже ціле літо, — це справжнє свято, дороге і незабутнє.

Моя найбажаніше свято ще з дитинства — Новий рік. Завжди чекаєш чогось нового, цікавого, навіть таємничого. Недарма в новорічну ніч замовляють найнеймовірніші бажання, вірають, що вони повинні здійснитися. А ще тому, що за традицією буду відзначати його разом зі своєю групою. Не часто зустрінеш зараз такий дружний колектив. А ми здружилися ще з першого курсу. Чи то день народження, чи в театр або ніно піти — снізь нам ціна во й весело разом.

Святкуванням Нового 1987 року в інституті незадоволено. Бо, власне, святкування й не було. Вісіла в коридорі об'ява запрошення, але вся попередня «діяльність», а точніше бездіяльність комітету комсомолу факультету

С. БОЙКО

тету розчарувала студентів настільки, що вони просто не повірили в те, що ввечір буде організовано цінано. Тому ніхто майже не з'явився. До речі, таке святування мене і роздратувало, і обурило, тому великі надії покладало на зустріч 1988 року. Бо навіть підготовка

О. ГЕТЬМАН

ло свята в цьому році зовсім відрізняється від попередніх. Наприклад, на роль Діда Мороза і Сігуроньки було кілька претендентів. Вони захищали право одягати ці улюблені з дитинства костюми на факультетському конкурсі.

Г. М. ДАВИДОВ

ДІД МОРОЗ: Думано, що всі читачі тижденька мають змогу при бажанні розповісти про святкування Нового року. Чи висловити свої думки після прочитаного. Бо, мабуть, кожний учень і студент бажає бачити свято веселим, цікавим, довгожданним.

СІГУРОНЬКА: Ой, дідусю, вже куранти б'ють північ!

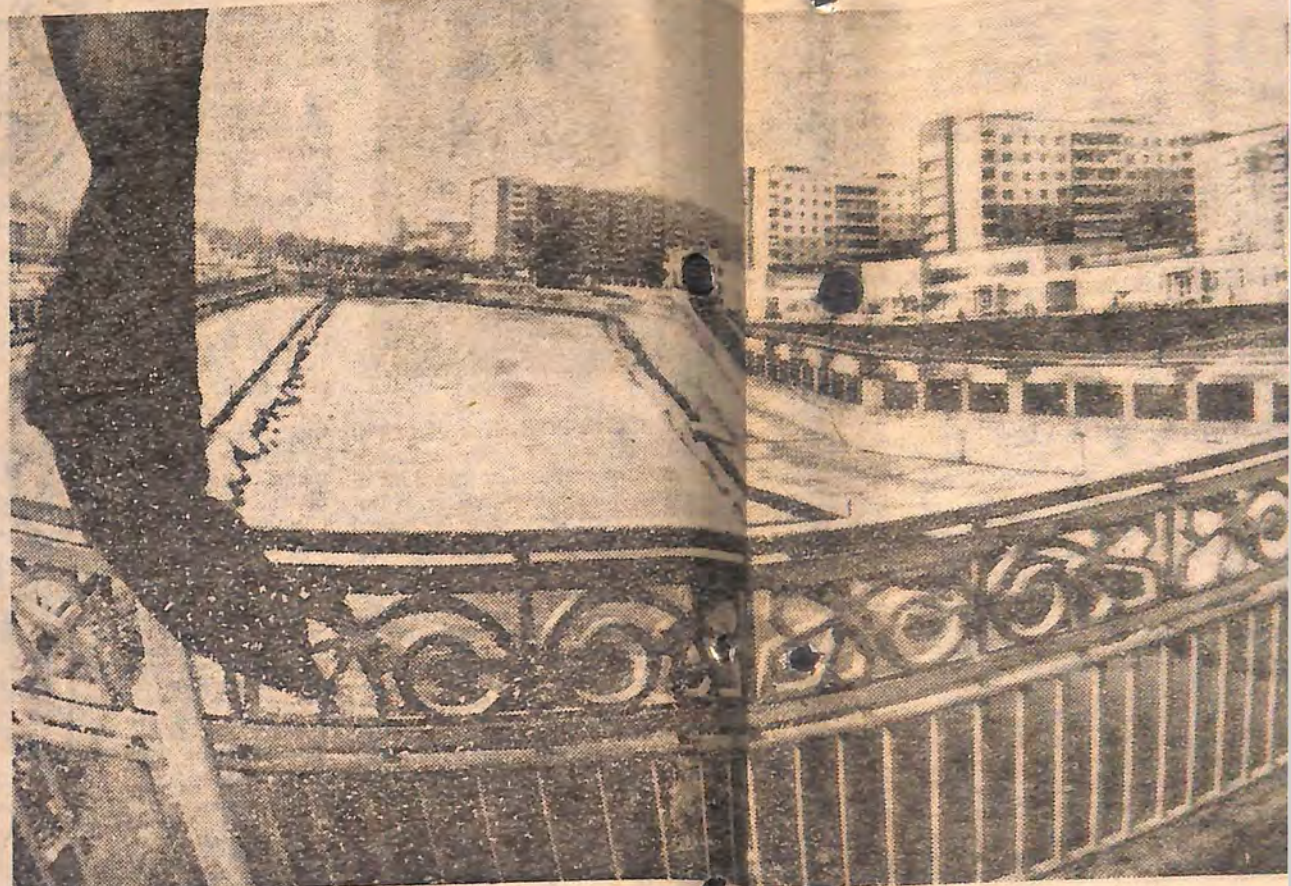
ДІД МОРОЗ: З Новим роком! З новими успіхами!

Розмову записали: В. БОНДАР, Т. ТАСЕНКО, Н. СЕЛЕЦЬКА, В. ГРИБ (фото).

Ми сиділи з моїм добрим знайомим по студентських роках на котрійсь із лав над Інгулом і, насолоджуючись останніми теплими променями ще чистого сонця, м'яко ворухили минуле. Якоюсь непомітно від сакраментальних фраз «А пам'ятаєш...» та «От витворили, еге ж!...» мій співбесідник все наполегливіше зійшов до не менш оригінальних «От у нас...».

Так із погано приховуваним обожнюванням Микола змалював поваби його тепер уже, мабуть, до кінця рідних Сум. «Суми, звичайно, не Кіровоград, куди їм до такої історії... Але ти приїди подивися, яким стає місто!». — Друг не шкодував голубих і рожевих фарб.

На одному ентузіазмі, звісно, далеко не поїдеш. Але його ой як вистачало моєму співбесіднику. «За діло, знаєш, взялися молоді архітектори, художники. Старовину ламати всліпу не станемо. Он в такому, як ото через річку, будинку «під модерн», бачу, у вас тільки самі люди живуть. А в нас перший поверх —

для громадського користування! (Кафе, дискотека, салон — будь ласка. А взагалі нового скільки — та такого, що не соромно й гостям показати!...». Микола говорив впевнено, я-таки зловив його (і почував ствердно-конфузливий відповідь) на окремих ораторських інтонаціях, мовляв, не тобі першому хвалюся; але все одно у відповідь я мовчав далеко не завжди через делікатність.

Дуже мені хотілося перейняти ініціативу й протиставити навальній рекламі щось своє. Адже наче силіньки нового, гарного в Кіровограді появилася за останні роки. Ось хоча б набережна Інгулу. Так, будівництво. Чого ж, ведеться. Не так, як у Сумах, можливо, але ж... А он як все напегливіше відвоюємо у степу нові й нові десятки квадратних метрів життя. Люблять своє місто кіровоградці і, думаю, не менше, ніж сумчани. А скільки в нас історичних пам'яток? Вони реставруються. А як місто оновлюється у дні свят! Що й не казати, кіровоградці можуть теж похвалити своє місто. Це наочно підтверджують і знімки нашого фотокореспондента,

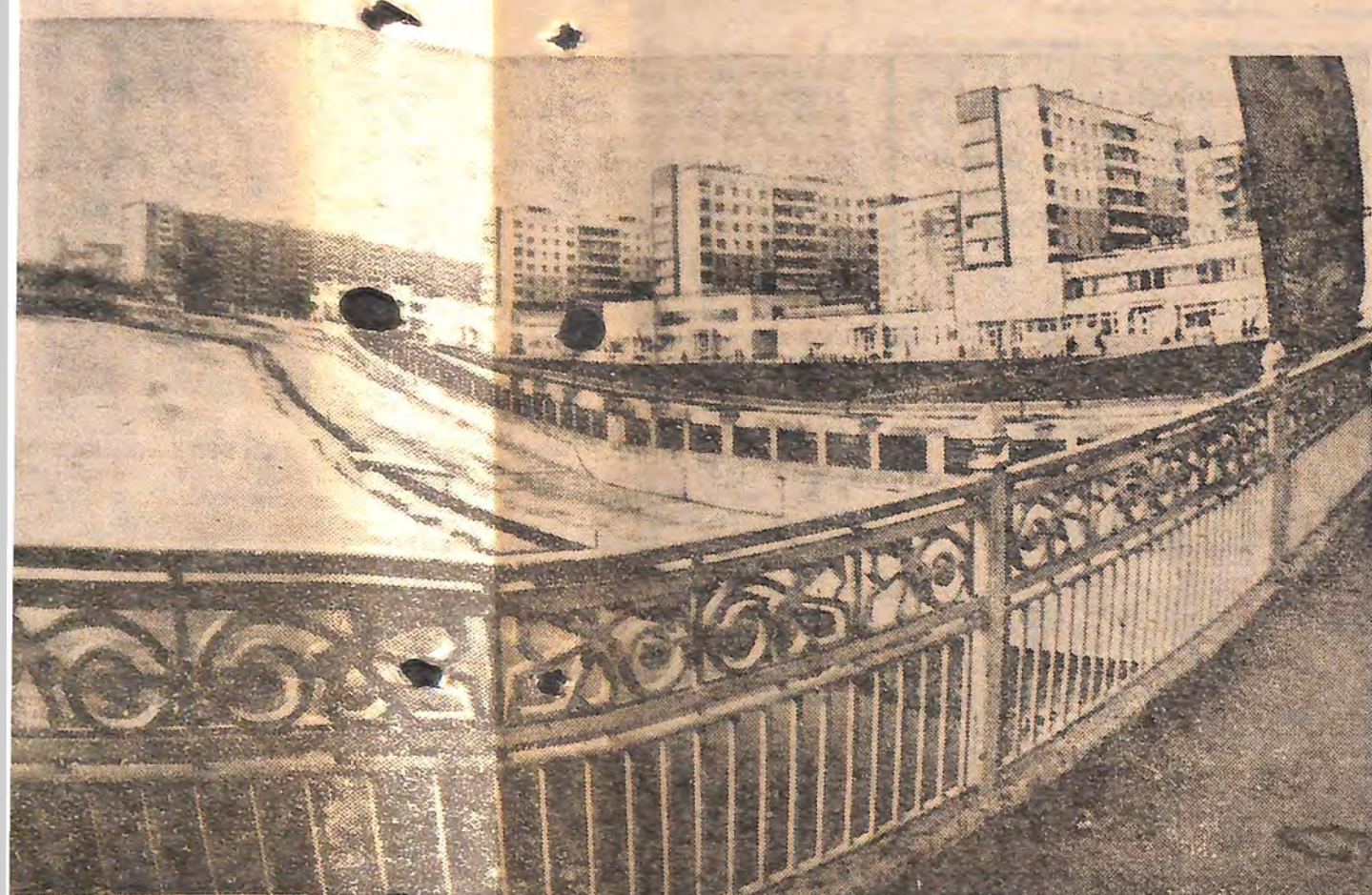

зроблені напередодні Нового року. Але можуть кіровоградці розповісти про інший бік обласного центру. Що? Пам'ятаєте, у пісні співається «Там вода з-під каменя»... Для мого обласного центру це вже атавізм, бо не тече вода по каменю. Літо — благословенна пора і літній дощик радує душу, але, якщо перебуває пору злива деінде: навіть у центральні вулиці мого міста після дощів нагадують своїм виглядом і звуком непокійні гірські ріки, які часто подолати інакше, як уплав. Культура річ прогресуюча, але поки що літнім людям і майбутнім мамам у нас доводиться покладатися на власну ініціативу, а не уважність інших пасажирів, щоб проїхати в транспорті сидючи, а не висіючи. Їхнього віку і стану «не помічають» через читання газет (таке в нас побутує теж нечасто) — невинливим просто нею ти простіше, особливо, якщо ти — мати і пішохода за порадою відомих сажарків люблять в Кіровограді, але він годні ще не цінить усієї уваги до своїх пам'яток і продовжує по старому за потрібне, як це іноді не бувало нашім.

Ензотини ще вистачає. Ми — за собою гріло, й інших дивувало. Ну то не будемо глядачами з партії. До гостей треба готуватися.

І. КУЦЕНКО, В. ГРИБ (фото)

Зроблені напередодні Нового року. Але можуть кировоградці розповісти про інший бін обласного центру. Про що? Пам'ятаєте, у пісні співається «Тече вода з-під каменя»... Для мого обласного центру це вже атавізм, бо не тече вона й по каменю. Літо — благословенна пора, і літній дощик радує душу, але, гостині, перебуває пору злив деінде: навіть центральні вулиці мого міста після гарних дощів нагадують своїм виглядом і породам непокірні гірські ріки, які часто не подолати інакше, як уплав. Культура — річ прогресуюча, але поки що літнім людям і майбутнім мамам у нас доводиться покладатися на власну ініціативу, а не на уважність інших пасажирів, щоб проїхати в транспорті сидячи, а не висіючи з їхнього віку і стану «не помічають» не через читання газет (таке в нас побачити теж нечасто) — невідомим просто жити простіше, особливо, якщо ти — маса. І пішходять за порадою відомих сатириків поїхати в Кіровограді, але він сьогодні ще не цінить усієї уваги до старшої людини і продовжує по старій пам'яті перетинати вулиці, як вважалося за потрібне, як це іноді не бувало накладило.

Екзотики ще вистачає. Ми — за неї! Але і за щось своє, рідне. Таке, щоб і собі гріло, і інших дивувало.

Ну то не будьмо глядачами з партеру. До гостей треба готуватися.

І. КУЦЕНКО, В. ГРИБ (фото).

НАШІ ВІРНІ ПОМІЧНИКИ

Н ОВИЙ 1988 рік — на порозі. В такий час мріється про день завтрашній, але обов'язково ми оглядаємось на рік минулий, підбиваємо підсумки, зважуємо успіхи, оцінюємо зроблене й не зроблене. Журналісти «Молодого комунара» вважають, що не змогли б зробити й наполовину газету такою, якою вона була торік, якби не мали щирих і вірних помічників — позитивних авторів.

А допомагали нам Анатолій Авдєєв, Людмила Білаш, Семен Бонфельд, Анатолій Висоцький, Єльвіра Володимирська, Юрій Головченко, Володимир Гуленко, Наум Добрін, Василь Євсєєв, Лариса Калужна, Василь Каюков, Володимир Кобзар, Антоніна Корінь, Людмила Крамаренко, Вікторія Кротова, Роман Любарський, Валентин Манойленко, Ла-

сандр Рябошапка; Новомірогородського — Юрій Горбатов, Олег Куценко, Микола Стоян; Голованівського — Валентина Стах, Микола Чуб; Ульяновського — Лука Бажатарник, Леонід Дмитришин; Бобринського — Олександр Гавриленко; Добровеличківського — Віра Вєвська; Малишевського — Володимир Тільнов; Новоукраїнського — Леонід Савицький; Гайворонського — Наталка Мельник; Новгородківського — Алла Рибак; Онуфріївського — Олег Коваленко.

Щиро дякуючи позитивним авторам за допомогу і співробітництво, журналісти «МК» сподіваються, що на сторінках тижневика ще й надалі розквітне їхній репортерський, публіцистичний талант.

ТАК, сьогодні читачі отримали лише перший номер нашого тижневика, а думки про нього висловили ще в грудні. Про це їх попросили журналісти газети у своєму зверненні. Перехід на тижневий випуск не треба розуміти, як зведення трьох номерів до купи, в один. Тижневик матиме свої, неповторні особливості. Читач уже сьогодні може в цьому переконавшись, переглянувши усі 12 сторінок.

Бажання й пропозиції читачів газета завжди враховувала. Ось лежать на редакційному столі свіжі читачські листи.

«Дуже радий, — пише наш постійний читач із Кіровограда Станіслав ПРАВЕЦЬКИЙ, — що після Нового року газета стане тижневиком. Думаю, що буде вона привабливою не тільки тим, що випускатиметься на 12 сторінках і в кольорі, а тим, що глибше досліджує проблеми виховання молоді, стане цікавішою й змістовнішою. На сторінках тижневика хотілось би бачити частіше роздуми педагогів, адже не секрет, що нинішня молодь — духовно убогіша, споживацька в ній переважає над прагненням працювати, творити.

Більше, сподіваюсь, тижневик друкуватиме поради лікарів молодим сім'ям. Раджу наполегливо, за прикладом інших друкованих видань, запровадити рубрику: «Листи про перебування: спростуємо, радимо, роздумуємо». Не забувайте, що вашу газету читають люди активного, творчого відпочинку. Поради садівникам, квітникам, рибалкам ще більше переконують таких читачів, що «Молодий комунар» — їхня газета».

А ось уривок із листа читача й постійного автора нашої газети, вчителя М. Г. ЧУБА з села Перегонівки Голованівського району: «Незважаючи на те, що я вже більш як удвічі пережив середній вік тих, кому насамперед адресується «Молодий комунар», не перестаю передплатувати, як і десятки років, газету. Бо читаю її не тільки сам, а дуже часто й з онуком Михайлом, семикласником, обговорюємо публікації. Мабуть у кожному номері має тривати цей діалог: читач—газета. Далі: матеріали про військово-патріотичне й інтернаціональне виховання молоді сьогодні особливо актуальні — сподіваюсь, що їм також знайдеться постійна прописка в газеті. Зокрема, рубрика «Пам'ять» має з'являтися час-

тіше, слід розширити її тематичні обрії: писати не тільки про незабутні події Великої Вітчизняної війни, перших п'ятирічок, а й про значно давніші часи з історії нашого краю.

В тижневик у нас обов'язково бути сторінка, яку б читачі з охотою переглядали у вільну годину: конкурси, вікторини, кросворди, поради...».

Десятки класиків Новоархангельської середньої школи імені М. Островського висловлюють таке сподівання: «Ми дуже зацікавлені в тому, щоб фотознімки в тижневик були кращі, чіткіші, ніж досі. Та й взагалі, щоб «Молодий комунар» мав привабливіший вигляд». Кіровоградець Іван ЧОРНОІВАН радить зберегти рубрику «Автограф для читачів «Молодого комунара». «Але хочеться, — пише він, — щоб автографи давали не тільки естрадні співаки, кінорежисери й письменники з-за меж нашої області, а й славі люди нашого краю, наприклад, Герой Радянського Союзу А. Ф. Худякова з Олександрії...».

Ще ось такі, із суцільними докорами лист від 16-літньої читачки з Кіровограда Світлани МОРОЗ: «Мало пишете про «метал», його групи (рік їх виходу на естраду і т. д.). Більше друкуйте про наркоманію і проституцію. Якщо газета надрукує пригодицьку або фантастичну повість, мої друзі будуть вам дуже вдячні...».

Готуючись до випуску першого номера тижневика, ми зателефонували кільком нашим постійним авторам із цим же запитанням: яким бачиться вам «Молодий комунар» у тижневому варіанті? Редактор обласної наукової бібліотеки імені Крупської А. М. КОРІНЬ висловила думку багатьох:

— Важко говорити про тижневик, не побачивши ще жодного номера. Покладаюся на компетенцію журналістів газети. А про плюси й мінуси тижневика можна буде говорити через місяць-другий, порівнюючи його з минулим, торішнім, позаторішнім «Молодим комунаром». Пропоную провести тану читачню розмову «за круглим столом» редакції — із задоволенням візьму у ній участь.

Слушна пропозиція. Отже, сподіваємось, що читачі газети, отримавши перші тижневі випуски, також візьмуть участь у розмові. Для цього потрібно лиш порівняти перші випуски тижневика із торішнім «МК», вислухати поради й пропозиції. Вони допоможуть нам краще формувати наступні випуски.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ «МК».

ДРУЗІ ПРО ТИЖНЕВИК

1 січня 1988 року

Н. Д. Почнемо із мужчин майбутніх, тобто підлітків. У пошті нашої добірки для старшокласників не вибувають однотипні листи дівчат на зразок: «З Ігорем, усе було добре. Потім він перестав приходити і давати, нічого не пояснюючи, а пізніше я дізналася, що в нього є інша дівчина...». Юні «джентльмени» зникають по-англійськи, не прощаючись. Як ви вважаєте — це непорядність, легковажність чи щось інше?

В. Я. Можу дати таку пораду — відповідь: «Зачем вы, девочки, красивых любите, непостоянная у них любовь...». Полюбуючись, більшість дівчат шукає свій ідеал у зовнішності, хоче, щоб їхній супутник мав ефектний вигляд, гроші і модно, хай і не зовсім елегантно, одягався. Тобто шукають собі прикрасу, ляльку, а не друга, справжнього мужчину.

Н. Д. А цією лялькою багато хто гратися хоче... Тільки-но газети стали друкувати шлюбні оголошення, до редакцій та служб сім'ї писалися жіночі листи. І це закономірно, адже не прийнято, незручно прекрасній половині при очному знайомстві пропонувати «Давай одружимося». Це має робити мужчина. Але я бачу дедалі більше в пресі під рубрикою «Служба знайомств» суцільно чоловічих об'яв. Значить, і у сильної половини є чималі труднощі у налагодженні особистих контактів?

В. Я. Правду кажучи, я противник усіх цих офіційних побачень і знайомств. Це, на мій погляд, крайність і свідчить про пасивність людини, її безсилля у питаннях взаємин між людиною і людиною: Кохання... Як тут можуть бути посередники? Як цього можна не розуміти, а тим більше сильній половині суспільства?

Н. Д. Коли заходить мова про те, що мужчины, мовляв, тепер пішли такі-сякі, то першим серед їхніх пороків називають пияцтво. Ваша думка щодо причин його поширення серед чоловіків?

В. Я. Я не вважаю, що пияцтво поширене серед чоловіків так уже масово. На причини треба дивитись передусім історично. Є ж різні обряди, традиції. По-друге, термін «пияцтво» слід вживати обережно. Цитує тлумачний словник: «Пияцтво — постійне надмірне вживання спиртних напоїв, хвороблива пристрась до них». З оцим явищем справді треба боротися.

Н. Д. Недавно я знайшла в газеті «Неделя» такі статистичні дані. При за-

гальному значному переважанні жіночого населення в СРСР за рахунок людей старшого віку (жінки живуть років на 10 довше) серед осіб до 37 років чоловіків на 2,7 мільйона більше. І незважаючи на це, кількість матерів-одиначків, котрі не були одружені, не зменшується. Як же це — женихів ніби вистачає, а...

В. Я. Тут справа, вважаю, у слабкому вихованні культури почуттів. На жаль, ми, сучасна молодь, дуже нестримані у вираженні своїх емоцій. Виховання у молоді почуттів носить епізодичний характер. А з літературою на цю тему — теж проблема. Я веду у школі факультатив для старшокласників «Основні комуністичної моралі» і витрачаю багато сил і часу, щоб знайти матеріал для підготовки.

А тепер я хочу запитати: вам не доводилося зустрічати жінок, котрі заводили дитину, ні хвилини

ВОНА: Ви вже дивилися новий фільм з Іриною Купченко — «Одинокa жінка бажав познайомитися»? **ВІН:** Не дивився і не піду! Принципово. Відкривши журнал — жіночі проблеми в особистому житті. Газету — те саме. Кіно, театр — туди ж. Набридло. Нами, чоловіками, мало хто цікавиться...

Одинокий мужчина бажав познайомитися

А справді, які вони, наші сучасники зі стану сильної половини людства, зокрема, в стосунках із половиною прекрасною? Сьогодні розмову про це ведуть журналіст Ніна ДАНИЛЕНКО і молодий учитель Кіровоградської середньої школи № 10 Володимир ЯВОРСЬКИЙ.

не думаючи про заміжжя?

Н. Д. Доводилося навіть писати про таких. То були досить неприємні особи. Та зараз хочу спитати про не менш неприємного чоловіка. Мені треба було переговорити з ним за службовою необхідністю. На роботі його не знайшла — сказали, у відпустці. Справа була невідкладна, тому запитала домашню адресу. Мені дали дві. «Одна, певно, батьків» — запитую. «Та ні, — кажуть, — він має двох дружин, у кожній по дитині, з обома розлучений і живе то там, то там». Чим спричиняються такі явища — чоловічою безпринципністю?

В. Я. На мою думку, це або шлюбний авантюризм, або безпринципність — але жіноча. Можливо, ті дружини задоволені своїм становищем? Можливо, так вони підтримують своє щастя? Але хто тут здогадається подумати про дітей — ось у чому головне питання...

Н. Д. Такий делікатний момент, як подружжя вірність. Побутує думка, що частіше порушують її чоловіки. Які ваші спостереження? Чи вважаєте ви прийнятним принцип «Гуляти можна, аби тільки дружина не знала»?

В. Я. Тут у мене відповідь одна: при такому принципі сім'я довго існувати не буде.

Н. Д. Один із гостей редакції якось розказав свою історію. Він кілька років кохав жінку (ї вона його), але одружитися на ній не зважився з дуже вагомими, як тоді здавалося, причин: старша від нього, має двох дітей, дуже красива (боявся, що зраджує тимчасово). До того ж мав низьку зарплату — боявся, що сім'я захиріє

в нестатках. Звідтоді минуло чотири роки, і ось його висновок: «Я помер. Я нічого не відчуваю. Я все чекаю, що з'явиться хоча б щось подібне до того почуття, але нічого немає». Це епізод чи закономірність?

В. Я. Таким людям треба справді звертатися до «Служби знайомств». Вони не можуть приймати самостійні рішення. У цьому випадку мені більше жаль ту жінку, котрій він морочив голову кілька років. А щодо «Я помер. Я нічого не відчуваю...» — це закономірний фінал для людини слабкої. Корінь зла таких явищ, я думаю, знаходиться у недоліках виховання, зокрема, в нездоровій атмосфері в сім'ї, де мають місце практицизм і нав'язування чисельності волі, авторитету.

Н. Д. На одній із наших журналістських прес-конференцій, коли задали газетні публікації про проституцію, із залу надійшла записка: «Що ви все тільки дівчат отаких лаєте? Гроші ж їм платять мужчины, буває, й жонаті. Пишіть і про них!» Як би ви оцінили поведінку тих «кавалерів»?

В. Я. Я знаю тільки одну плату за таку «любов» — зубожіння душі і почуттів. І необов'язково це повинно прийти після, чи навіть після-після... тієї ночі. Це неодмінно прийдє, можливо, навіть у кінці життєвого шляху, що ще жахливіше. Тож яку я можу дати тут оцінку? Її дасть час...

Н. Д. Володимире Сергійовичу, хочеться знати вашу думку як педагога: що повинна робити школа для виховання в хлопцях рис справжнього мужчины?

В. Я. Школа найперше має виховувати справжню людину, це по-перше. По-друге, вона має дати йому міцні знання у тій сфері, де б він зміг себе проявити як громадянин. Далі, звичайно, необхідний міцний фізичний гарт. Поєднання цих трьох якостей і робить із хлопця справжнього мужчину. Далі усе доповнює і відшліфує життя.

Н. Д. А тепер питання до вас як до викладача літератури. Які б ви порадили читати книги про достойних мужчин? Я б назвала «Три товариші» Е. М. Ремарка, «Всі люди вороги» Р. Олдінгтона, «Два капітани» В. Каверіна...

В. Я. В літературі багато образів справжніх мужчин, списаних письменниками з реальних людей.

Раджу почати читання ще з казок «Про Івана-царевича та Сірого вовка», «Івана — селянського сина». У «Витязі в тигровій шкурі» Ш. Руствелі вірцями можуть стати Таріел і Автандил; в «Дитинстві Отроцтва. Юність» Л. Толстого — Ніколенка. Дочільно назвати «Дитячі роки Багрова-оунка» С. Аксакова, «Підліток» Ф. Достоєвського. Згоден щодо Р. Олдінгтона — «Всі люди вороги», (Тоні), «Смерть героя». В. Шекспір — «Гамлет» і ясна річ, «Ромео і Джульєтта». Більшість творів Е. Хемінгуей, зокрема, «Прощай, зброє!» (Роберт), Ч. Айтматов, «Плаха» (Авдій Калістратов) та «Печальний детектив» В. Астаф'єва (Іван Сошнін).

Н. Д. Хочете на конкретному прикладі сказати, яким чоловікові бути недостойно? Двоє зустрічались, потім роз'їхались по різних містах. Телефонували, писали, потім надовго замовкли. Вона пару листів ще відправила, та відповідей не дочекалася. Коли років через два дзвінок. Він: «Ти писала мені до запитання? Про що?» — «Про навчання, роботу, поїздки», — «А... любовних зізнань не було?» — «Та наче ні. А що?» «Моя дружина перехопила ті листи, пішла до мене на службу скержитися, і тепер я можу потерпіти...»

Яким би не був оцей чоловік професійно, інтелектуально, фізично досконалим, яку б користь суспільству не приносив, він, я вважаю, негідник і нікчема. І не тільки тому, що кар'єрист. А тому, що безсоромний боягуз. Такий зрадить будь-кого і будь-коли. Тобто хочу сказати, що найстрашніше в мужчине (та й взагалі в людині) — продажність. А звідси — хочеться бачити мужчин насамперед порядними і надійними.

Живно цікаво всережов

Для комах
немає
протигазів...

На балконі другого поверху жителі Новгорода Чикова 15 років тримали

два вулики бджіл і ласували домашнім медком — 15 кілограмів від кожної сім'ї за сезон. Комахи вели себе мирно, нікого не кусали.

А минулого літа бажали за лічені хвилини зникнути з місця і безслідно зникли. Вони не витримали натиску цивілізації: автоінспекція встановила напроти будинку Чикових

світлофор, біля якого стали гальмувати машини. Іхні вихлопні гази і вижили комах із насидженого місця.

Гранітні привиди

Багатьом туристам відома так звана Долина привидів поблизу гори Демерджи поряд з Алуштою. Там у результаті витривування скелі набули форм фантастичних профілів і постатей. А недавно геологи знайшли подібне місце в Баргузинській долині на сході Бурятії. Місцеві жителі вважають цей сад каменів священним місцем. Видо-

вище справді вражає: по абсолютно рівній поверхні розкидані оброблені вітром брили діаметром до 5 метрів. Походження їхне остаточно не встановлено. «Сад каменів» планується зробити ландшафтним пам'ятником.

ПТУ

із зооухилом

Берлінська школа виробничого навчання імені Едвіна Херне готує спеціалістів по обслуговуванню зоопарків. Їх в НДР дев'ять, та ще 12 заповідників. Протягом двох років учні школи вчаться готувати тваринам їжу,

лікувати їх, виходжувати потомство.

Оцінка роботи поліції

Американка Андерсон Соутер, 1915 року народ-

ження, 1945 року здійснила збройне пограбування. Тоді її засудили до 35 років тюрми, але через кілька місяців ув'язнена втекла і звідтоді весь час її шукали безрезультатно.

Поліція знайшла цю жінку зовсім недавно, коли Соутер затримали за порушення правил вуличного руху. Автоінспектор звів її документи із списком розшукуваних злочинців машинально. За час перебування «в бігах» ця жінка чотири рази вийшла заміж, народила дев'ять дітей і весь час посила пріватище, під яким її засудили...

чи слід шукати те, чого немає ніде?

НАДРУКУВАВШИ п'ять років тому на сторінках «Молодого комунара» матеріал під назвою «Театр для молоді чи молоді для театру?», редакція тим, по суті, започаткувала непросту розмову про молодого героя нашого часу на театральному кону. Чи ж змінилося що за проминулий від тієї публікації час у наших поглядах на проблему такого героя? Саме це завдання поставили перед собою учасники «Круглого столу» «Молодого комунара», зібравшись для відвертої розмови в один із днів наприкінці минулого року.

У розмові взяли участь в. о. головного режисера обласного українського музично-драматичного театру імені М. Л. Кропивницького Олег НАТЯЖНИЙ, його помічник з літературної частини Володимир КОБЗАР, директор Ігор КРИКУНЕНКО, режисер Микола ГОРОХОВ, заслужені артисти УРСР Валентина ДРОНОВА, Анатолій КОСЯЧЕНКО, актори театру Валентина ЛИТВИНЕНКО, Олександр МАЙСТРЕНКО, Сергій КОЗИР та ніроградські журналісти.

В. КОБЗАР: Ведучи мову про створення образу молодого сучасника на кіровоградській сцені, будемо враховувати, що наш театр не ЮГ, тому пред'являти йому такі ж вимоги не правомірно. Але, звичайно, молоді і її проблеми, мають входити в коло тих тем, які тою чи іншою мірою зачіпає театр.

Якщо оглянутися в минуле, надто на перші роки, то впадає в око, що суто молодіжних п'єс театр на початку своєї діяльності майже не ставив. Молодіжна тематика скоріше як компонент входила в окремі вистави, ніж виділялася окремо, з розрахунку на певного глядача. Але з часом, із середини п'ятидесятих років, на початку сімдесятих і останні кілька років, театр щороку включає у свій репертуар п'єси для молоді і про молоді. Це, скажімо, «Гра на кларесині» Я. Стельмаха (1982), «А все-таки вона крутиться» О. Хмелика (1984), «Фіктивний шлюб» А. Крима (1985). Нещодавно поставлені «Провінціалки» Я. Стельмаха і «Колискова» Т. Мінчулліна. На майбутнє (1988) плануються «Банка згущеного молока» Я. Верещака і «Нічний мотоцикліст» Ю. Яковлева.

ДОВІДКА. Оглядаючись на весь піввіковий шлях театру, слід назвати також п'єси «Платон Кречет» за О. Корнійчуком (1940), «Таня» за О. Арбузовим (1949), «Дочка прокурора» за Ю. Яновським (1954). Головні герої цих п'єс — молоді сучасники, які в значній мірі є типовими представниками тодішньої молоді.

Згодом театр говорив і про молоді на війні: «А зорі тут тихі» Б. Васильєва (1972), «Голубі олені» О. Коломійця (1974). І про так звані трудові будні і героїзм молоді в мирний час: «Всім смертям назло» В. Титова (1968) тощо.

В. КОБЗАР: І все-таки театр Кропивницького, як і український театр взагалі, обминав більшість молодіжних проблем, замовчував їх. Молодий сучасник нерідко поставав у п'єсах (а відтак, очевидно, й у виставах) здрібненим, обмеженим у своїх прагненнях, відчуженим від суспільства, від участі в тих важливих соціальних процесах, які в ньому відбувалися.

На мою думку, у роки застою театр, як і кіно, відвернувся від тем і проблем українського народу. Адже, якщо проаналізувати репертуар і в кількісному, і в якісному відношенні, усі герої поставлених молодіжних п'єс майже позбавлені національних рис. Ідеться не про ви-

шиту сорочку і гопак, а про риси національного характеру, особливості конкретної людини, яка живе в конкретних умовах на конкретній землі. Важливо, що і в п'єсах українських авторів немає осмислення національного буття, герої вихолощені, стерилізовані. Звичайно, життя інтернаціоналізується, це закономірно і зрозу-

одне — ставлення деяких акторів театру до культури, мови народу, серед якого живемо. Немає ні поваги, ні любові, ні прагнення осягнути їх в усій глибині. А хіба не творчий подвиг в ім'я народу складав зміст життя великих митців минулого — корифеїв!

Хотілося б сказати і про дітей — наших майбутніх глядачів. Дитячий репертуар здебільшого відірваний від життя, від проблем дитячого віку. Ми стерилізуємо дитячий розум і почуття, а не збагачуємо, та потім ще й дивуємося, звідки воно таке — заджинсоване, залейблене, чуже і нашому народові, і нашому суспільству!..

І. КРИКУНЕНКО: Хочу одразу заперечити Володимирові Федоровичу. Чому він відокремлює буття українського народу від проблем інших народів, яким теж загрожує той же манкуртизм? Невже у нас існують су-

ного морального вибору. Цій меті мають послужити наші нинішні та майбутні постановки — такі, як «Нічні мотоциклісти» за Яковлевим, «Банка згущеного молока» за Верещаком.

О. МАЙСТРЕНКО: Форми вистави «Вільна тема» за п'єсою Чхайдзе, прирізом, була незвичною. І я пригадую, яким цікавим було обговорення постановки. Тобто, у цьому випадку сповідальність, настроєність театру на відверту розмову викликала таку ж реакцію з боку глядача. На мою думку, театр повинен шукати нових форм, нетрадиційної режисури, залишаючись традиційним у головному — в служінні рідному народові і його культурі, гострою зацікавленістю проблемами сучасності.

А. КОСЯЧЕНКО: Творчість вимагає від митця свободи у виборі засобів, форм. Чи можна сказати, що вона у нас була до сьогодні? На

що й виховувати, вести за собою. Відображаючи й досліджуючи життя тих же металістів, не слід забувати, що корені маскульту — в бездуховності. Коли людина відвертається від того кращого, що є в культурі рідного народу, вона втрачає життєві орієнтири.

Вся бутафорія маскульту у молоді — це часто тільки звернуто, але як деформує вона почуття і сприйняття кожного!

О. НАТЯЖНИЙ: Що ж, мені б теж, може, хотілося, аби наші діти співали пісні свого народу. Але хто буде їх цього навчати, коли цього не робить як слід сім'я! Чи часто ми співаємо своїм дітям, чи вчимо їх розмовляти рідною мовою! Якщо деяка частина нашої молоді не розуміє по-українськи, то в цьому винні і дитсадок, і школа.

О. МАЙСТРЕНКО: Нам потрібне взаєморозуміння з молоддю, спільні з нею інтереси. Та це тре-

С. КОЗИР: Згоден із тобою, Олександр, так само як і з тим, що ми в дечому відірвалися від реальності. Просто наші символи, наші творчі пошуки повинні підкріплюватися душевністю й творчою одухотвореністю кожного.

А. КОСЯЧЕНКО: А на мою думку, все це не так просто. Не тільки ми відірвалися від конкретики, а й наш глядач у своїй масі постійно відривався і продовжує відриватися від театру. Причина тут і в кількості, й у виборі вистав. Адже для того, щоб глядач у дорослості знав, розумів і любив, скажімо, український театр, треба, щоб він прилучався до цього театру в дитинстві.

В. ЛИТВИНЕНКО: Театрові потрібна мала сцена. І питання про надання такої сцени вирішалося позитивно. Залишилися «дрібниці», які поки що й заважають реалізації ідеї до кінця.

В. ДРОНОВА: Так, ви-

Піски Петербурга

«Звук плівки», — подумала вперше почувши його голос. Тоді його пісні передавалися з рук у руки тільки на плівках, і це огортало запис певним загадковим ореолом. Попутник у купе лівинградського поїзда похвалився: «Був на виступах Розенбаума», я здивувалася, і він розуміючи відказав: «Почути його складно»...

Минуло два роки, і ось ми слухаємо Олександра Розенбаума в телевізійному «Музичному рингу», чуємо одразу з двох дисків-гігантів — «Епітафія» та «Мої двори». Переконуюся, що колишній мій «маг» робив своє діло справно — голос автора і в студійному записі такий, ніби дивунок програвача, недодає обертові тембр настільки характерний, що одна з найвідоміших речей барда — «Вальс-бостон» із «Моїх дворів» мені здався вчужим чужим автором. Може, тому, що раніше чула цю композицію в іншому виконанні — дуже ліричному, інтимному. У Розенбаума манера пристрасна, аж до надрику, а «Бостон» вимагає меланхолії.

«Вальс-бостон» дещо сторонній на «Моїх дворах» і тематично. Точніше, безвідносний, тоді, як майже всім іншим пісням можна ставити штамп щодо прописки: Ленінград. Тут старі колодязі неспівних дворів, розтралені колонні, Кіровський завод, канали, мости, вулиця золотого Росії, храм Спаса — на — нрові. Залучний острів, мечеть, найсвітліший Синод — та частина міста на Неві, яку ми називаємо історичною, де метуть пісні Петербурга (об'єднані з назвою С. Габенішкіної).

Журнал «Студенческий меридиан» не так давно присвятив О. Розенбауму, лікарів за фахом, тепер співаків і музикантів-професіоналів, дві статті. Одна переважно компліментарна, інша (значно менша за обсягом) — нищівно розгромна. Основні звинувачення зводяться до того, що

Розенбаум прилаштовується до слави Висоцького, подавалися й цитати на доказ. На

Першим зарубіжним виступом для Георгія КЛИМОВА, якого ви бачите на знімку, стала участь у XII Всесоюзному фестивалі молоді і студентів у Москві. В 1986 році він — учасник фестивалю слов'янської пісні в Мартині (ЧССР), політичної пісні «Червона пісня» в Берліні та «Пісня в боротьбі за мир» у Києві. Фото В. ГРИБА.

Дорогим читателям
за це ти
"Молодий комунар"
с намутили
пожеланнями!

(Signature)

Є на платівці й стерті від частого використання рядки («вразом не сломлений народ», «белая метель», «вечная память», «вольный, как ветерок»). Є й пісня, що могла б належати кому завгодно, хто може зв'язати два слова й три ноти — «Санька Котов». Та є й пісні, які вже зашкрябані голкою: їх слухаєш десятки разів, слухаєш навіть без бажання «зобразити», настільки вони «його», що здаються недоторканими, недосяжними.

Передусім це стосується «Посвяти Роману Назанову». Симпатичний Міміно з однойменного фільму говорив, що мужчини не плачуть — мужчини засмучуються. Розенбаум теж не плаче — він риде над могою друга, — це крик, для якого вистачає голосу й сліз, це не настало заціпення від розуміння безповоротності втраченого. Свідомості вже ясно, що дим друга на небі, та серцю ще здається, що він повернеться: «Самолетом рейсовым прилетай, погреешься, мы ждем...».

Деякі його пісні коли не являються, то принаймні бестселери — той же «Бостон», «Повернення в місто» — любовно-ностальгичний уклін рідному Ленінграду. Розенбаум, видно, і далі співатиме про нього. «Хочу поспіть я город свой мастеровой, хочу успеть, покуда в силе и живой». Мені здається, що на такі пісні пил часу лягатиме повільніше, ніж на інші. І кожна пісня про величчя міста стане пішиною неповторності, випадковим вітром щасливо занесеною до нашої пам'яті.

Н. ГРИГОР'ЄВА.

міло, але не вже абсолютно тотожним є буття юнаків, скажімо, з Бухари, з Рязані, з Кіровограда? У нас же утвердився на сцені якийсь середньоарифметичний тип сучасної людини. Ми тим самим утверджуємо цю середньоарифметичність, нівелюємо людину, зводимо її багатогранність, неповторність до шаблону.

Молодіжна тематика потрібна зараз ще й тому, що театрові потрібен глядач — і тепер, і в майбутньому, а повернути його увагу можна лише тим, що його цікавить, тим, що його зачепить як особистість. Варто сказати ще про

то національні проблеми?

В. КОБЗАР: Ні, проблеми спільні, але в різних районах країни мають свої особливості.

О. НАТЯЖНИЙ: У пору застою в театрі утвердився такий підхід драматургії: у п'єсі обов'язково має бути позитивний герой, який би борюся із своїм антиподом і перемігав. Поміємо, це теж є породженням штучної відірваності театру від реалій сьогодення.

Нині театр гостро прагне наблизитися до глядача, до його життя. Нести йому не готові рецепти, а спонукати до роздумів, до самостій-

жаль, ні. Навіть в уже прийнятих у роботу п'єсах, знаходять якісь «зайві деталі», а такими нерідко бувають найгостріші, найактуальніші речі.

Те, що ми говорили про повинчасту правду, відображали життя не повнокровно, а теж по-повинчано — одна з причин появи антиподів культури, споживачів маскульту, якими є на сьогодні так звані металісти, рокери...

О. НАТЯЖНИЙ: Але вони вже є, це реальність. Тому нам не слід сахатися тих же металістів, а досліджувати їх.

В. ЛИТВИНЕНКО: Хочу нагадати, що театр має

ба будувати на матеріалі життя нашого краю, душовності нашого народу. А погоня за оригінальністю будь-якою ціною обертається втрачати. Втрачається довіра нота, теплота — особливо це стосується п'єс для дітей.

Звичайно, ми для них не повинні ставити багато. Але те, що ставимо, має бути наслідком роботи групи однодумців, окриплених високою метою, а не формальними пошуками «такого, що його нема ніде».

ВІД РЕДАКЦІЇ: Поданою сьогодні матеріал розмови, розраховуємо на відгуки читачів, сподіваємося узяти й думку обласного управління культури, комсомольських працівників.

рішувати треба не тільки «генеральні проблеми», але й цілий ряд нібито другорядних — таких, як робота буфету і роздягалки, приміром. На треба забувати і про житлові та побутові проблеми — адже в театрі найбільш складає молоді. А театральна молоді — це майбутнє театру так само, як і сьогоднішні юні глядачі — це його завтрашні дорослі шанувальники і пропагандисти.

Бесіду записав П. СЕЛЕЦЬКИЙ.

ЗУСТРІЧ

Зустріч із Владиславом Третяком! Коли ми були знайомі, але нагадувати про це не наважились, а він, зрозуміло, забув. Скільки зустрічей було в його прекрасному спортивному житті! Ось люди, на думалося мені, яму знають всі...

І не витримавши, я пригадала, що колись навіть вірші про нього написала.

Владислав ТРЕТЯК:

«У мене ще чимало справ...»

В. ТРЕТЯК: Про мене? А чому я не читав?

КОР.: Ну, тому, що їх ніхто не читав. Я ж не поет. Я люблю спорт. Але як-що чесно, то мого захоплення хокеєм почалося із першої, суперсерії матчів збірної СРСР із канадськими професіоналами. Пам'ятаєте? То був 1972 рік...

У першому матчі в Монреалі збірна СРСР перемогла. Третяк пригадав, як один горезвісний канадський журналіст присягнувся з'їсти газети зі своєю писаниною, якщо росіяни переможуть хоч в одній зустрічі. Згодом йому таки довелося це зробити.

В. ТРЕТЯК: Хокей — це хокей. Я щасливий, що в моєму житті була хокейна весна. Чи бажав би ще раз подолати цей шлях?.. Мабуть, ні. Ті п'ятнадцять років, коли я був практично єдиним воротарем збірної, сповнені неймовірними навантаженнями, життєвими труднощами... Боюся, що другого разу не витримав би. Але роки в хокеї — найщасливіші в моєму житті.

КОР.: Чи не рано ви залишили великий хокей? Адже тоді, у 1984 році, були в прекрасній формі. І раптом... Владислав Третяк прощається з хокеєм!

В. ТРЕТЯК: Я пішов вчасно. Хоча ще непогано грав. Та коли б ви знали, чого мені коштував настрій на гру. Я ніколи не боявся ніякого болю, синців і гульт, без яких хокей не життя неможливе, але нервові перевантаження далися взнаки. Я зрозумів, що колись навіть вірші про нього написала.

Владислав ТРЕТЯК:

«У мене ще чимало справ...»

В. ТРЕТЯК: Про мене? А чому я не читав?

КОР.: Ну, тому, що їх ніхто не читав. Я ж не поет. Я люблю спорт. Але як-що чесно, то мого захоплення хокеєм почалося із першої, суперсерії матчів збірної СРСР із канадськими професіоналами. Пам'ятаєте? То був 1972 рік...

У першому матчі в Монреалі збірна СРСР перемогла. Третяк пригадав, як один горезвісний канадський журналіст присягнувся з'їсти газети зі своєю писаниною, якщо росіяни переможуть хоч в одній зустрічі. Згодом йому таки довелося це зробити.

В. ТРЕТЯК: Хокей — це хокей. Я щасливий, що в моєму житті була хокейна весна. Чи бажав би ще раз подолати цей шлях?.. Мабуть, ні. Ті п'ятнадцять років, коли я був практично єдиним воротарем збірної, сповнені неймовірними навантаженнями, життєвими труднощами... Боюся, що другого разу не витримав би. Але роки в хокеї — найщасливіші в моєму житті.

КОР.: Чи не рано ви залишили великий хокей? Адже тоді, у 1984 році, були в прекрасній формі. І раптом... Владислав Третяк прощається з хокеєм!

— Ви сильні в добуванні шайби. Але неолентивна гра вам поні що не під силу.

Владислав ТРЕТЯК:

«У мене ще чимало справ...»

В. ТРЕТЯК: Про мене? А чому я не читав?

КОР.: Ну, тому, що їх ніхто не читав. Я ж не поет. Я люблю спорт. Але як-що чесно, то мого захоплення хокеєм почалося із першої, суперсерії матчів збірної СРСР із канадськими професіоналами. Пам'ятаєте? То був 1972 рік...

У першому матчі в Монреалі збірна СРСР перемогла. Третяк пригадав, як один горезвісний канадський журналіст присягнувся з'їсти газети зі своєю писаниною, якщо росіяни переможуть хоч в одній зустрічі. Згодом йому таки довелося це зробити.

В. ТРЕТЯК: Хокей — це хокей. Я щасливий, що в моєму житті була хокейна весна. Чи бажав би ще раз подолати цей шлях?.. Мабуть, ні. Ті п'ятнадцять років, коли я був практично єдиним воротарем збірної, сповнені неймовірними навантаженнями, життєвими труднощами... Боюся, що другого разу не витримав би. Але роки в хокеї — найщасливіші в моєму житті.

КОР.: Чи не рано ви залишили великий хокей? Адже тоді, у 1984 році, були в прекрасній формі. І раптом... Владислав Третяк прощається з хокеєм!

В. ТРЕТЯК: Друзько — ось що найдорожче в спорті!

Владислав ТРЕТЯК:

«У мене ще чимало справ...»

В. ТРЕТЯК: Про мене? А чому я не читав?

КОР.: Ну, тому, що їх ніхто не читав. Я ж не поет. Я люблю спорт. Але як-що чесно, то мого захоплення хокеєм почалося із першої, суперсерії матчів збірної СРСР із канадськими професіоналами. Пам'ятаєте? То був 1972 рік...

У першому матчі в Монреалі збірна СРСР перемогла. Третяк пригадав, як один горезвісний канадський журналіст присягнувся з'їсти газети зі своєю писаниною, якщо росіяни переможуть хоч в одній зустрічі. Згодом йому таки довелося це зробити.

В. ТРЕТЯК: Хокей — це хокей. Я щасливий, що в моєму житті була хокейна весна. Чи бажав би ще раз подолати цей шлях?.. Мабуть, ні. Ті п'ятнадцять років, коли я був практично єдиним воротарем збірної, сповнені неймовірними навантаженнями, життєвими труднощами... Боюся, що другого разу не витримав би. Але роки в хокеї — найщасливіші в моєму житті.

КОР.: Чи не рано ви залишили великий хокей? Адже тоді, у 1984 році, були в прекрасній формі. І раптом... Владислав Третяк прощається з хокеєм!

В. ТРЕТЯК: Друзько — ось що найдорожче в спорті!

Владислав ТРЕТЯК:

«У мене ще чимало справ...»

В. ТРЕТЯК: Про мене? А чому я не читав?

КОР.: Ну, тому, що їх ніхто не читав. Я ж не поет. Я люблю спорт. Але як-що чесно, то мого захоплення хокеєм почалося із першої, суперсерії матчів збірної СРСР із канадськими професіоналами. Пам'ятаєте? То був 1972 рік...

У першому матчі в Монреалі збірна СРСР перемогла. Третяк пригадав, як один горезвісний канадський журналіст присягнувся з'їсти газети зі своєю писаниною, якщо росіяни переможуть хоч в одній зустрічі. Згодом йому таки довелося це зробити.

В. ТРЕТЯК: Хокей — це хокей. Я щасливий, що в моєму житті була хокейна весна. Чи бажав би ще раз подолати цей шлях?.. Мабуть, ні. Ті п'ятнадцять років, коли я був практично єдиним воротарем збірної, сповнені неймовірними навантаженнями, життєвими труднощами... Боюся, що другого разу не витримав би. Але роки в хокеї — найщасливіші в моєму житті.

КОР.: Чи не рано ви залишили великий хокей? Адже тоді, у 1984 році, були в прекрасній формі. І раптом... Владислав Третяк прощається з хокеєм!

В. ТРЕТЯК: Друзько — ось що найдорожче в спорті!

Владислав ТРЕТЯК:

«У мене ще чимало справ...»

В. ТРЕТЯК: Про мене? А чому я не читав?

КОР.: Ну, тому, що їх ніхто не читав. Я ж не поет. Я люблю спорт. Але як-що чесно, то мого захоплення хокеєм почалося із першої, суперсерії матчів збірної СРСР із канадськими професіоналами. Пам'ятаєте? То був 1972 рік...

У першому матчі в Монреалі збірна СРСР перемогла. Третяк пригадав, як один горезвісний канадський журналіст присягнувся з'їсти газети зі своєю писаниною, якщо росіяни переможуть хоч в одній зустрічі. Згодом йому таки довелося це зробити.

В. ТРЕТЯК: Хокей — це хокей. Я щасливий, що в моєму житті була хокейна весна. Чи бажав би ще раз подолати цей шлях?.. Мабуть, ні. Ті п'ятнадцять років, коли я був практично єдиним воротарем збірної, сповнені неймовірними навантаженнями, життєвими труднощами... Боюся, що другого разу не витримав би. Але роки в хокеї — найщасливіші в моєму житті.

КОР.: Чи не рано ви залишили великий хокей? Адже тоді, у 1984 році, були в прекрасній формі. І раптом... Владислав Третяк прощається з хокеєм!

Автограф для читачів, МК

ще багато справ.

КОР.: Я чула, що бути хокеїстом ЦСКА не тільки особлива честь (сильний перемог!), але й особлива мундність. Навіть видатні хокеїсти світу не витримували ваших навантажень. Не було у вас бажання перейти до іншого клубу?

В. ТРЕТЯК: Ні. Бути вірним своєму клубу — це теж досягнення. Можливо, я дивлюся із «власної дзвіниці», але перехід з клубу в клуб не вітаю.

КОР.: Хто був вашим ідеалом в спорті?

В. ТРЕТЯК: Віктор Коваленко. Мій попередник.

КОР.: Чого не вистачає нинішнім хокеїстам голкіперам?

В. ТРЕТЯК: Досвіду, стабільності, що досягається важкою працею, дисциплінованістю.

ПОДОРОЖ ДО КРАЇНИ КЛЕНОВОГО ЛИСТЯ

Ходять чутки, що Владислав збирається запросити наставником до Канади чи США. Час покаян. Але Канада з тієї першої монреальської перемоги увійшла в його життя. Він став загальним улюбленцем Канади нарівні з її власними «зірками». Хлопчики з канадської провінції Онтаріо грають «в Третяка», так само, як і юні жителі Череповця чи Ярославля. Та хіба лише Канада, весь світ називає його просто «Владиком».

Мені завжди подобалося спостерігати, як він після

це зрозуміло. Хокей на вищому рівні (скористаємося терміном відомого Кена Драйдена) — то не просто спортивне змагання. Йдеться про честь країни, про мужність, відвагу не прості конкретних людей, а громадян своєї країни.

Тож спасибі їй, прекрасній як в пісні: «Команді молодості нашої, команді, без якої нам не жити».

ІНТЕРВ'Ю

ПОЗА ЛЬОДОВИМ ПОЛЕМ

Цей відступ, присвячений хокейній команді, тільки на перший погляд відступ, насправді ж я кажу про команду Владислава Третяка. У нових поколіннях будуть свої кумири.

КОР.: Що побажаєте в тин хлопцям, які прийдуть колись?

В. ТРЕТЯК: Мужності.

КОР.: А що таке мужність? Як ви її розумієте? Пригадуєте, один відомий письменник сказав: «Мужність завжди викликає повагу, навіть якщо це мужність ворога».

В. ТРЕТЯК: Мужність — це якість, яку людина виявляє у певний момент. Мужньою людиною не народжується, ця якість в ній виховується.

КОР.: Прояви мужності можливі лише в екстремальних ситуаціях?

В. ТРЕТЯК: Не обов'язково. Іноді мужність не-

обхідна, аби сказати «ні».

КОР.: Чи часів ви в особистому житті?

В. ТРЕТЯК: Так. Я люблю свою сім'ю.

КОР.: До речі, син Діма теж займається хокеєм?

В. ТРЕТЯК: Ні, сині донька Іринка спорт не займається. Я їй не припускаю.

КОР.: А ваша дитяча мрія здійснилась?

В. ТРЕТЯК: Не зовсім. Я мріяв стати військовим льотчиком. Як і бачите, військовим став. Льотчиком (зітхає) — ні!

КОР.: Ваше військове звання?

В. ТРЕТЯК: Підполковник.

Владислав Третяк був делегатом трьох номінальних форумів, ролів він — член ВЛКСМ, депутат Московської міськради.

Нині у нього складна напружена робота на посаді заступника начальника політвідділу спортивних ігор СКА.

КОР.: У чому ви вбачаєте свою людську місію?

В. ТРЕТЯК: У тому, щоб кріпити дружбу між народами. У мене є така можливість. Я чимало подорожую за кордоном, зустрічаюся із своїми колегами, спортсменами, на релі — із простими людьми. Це тільки здається, що наша планета така величезна. Величезними бувають відстані між народами. А відстані для того й існують, щоб їх долати.

В. ЛЕВЧЕНКО, спецкор «Молодого комунара».

Москва — Кіровоград.

МИТТЄВОСТІ СПОРТИВНОГО РОКУ

От і став сторінкою історії передолімпійський 1987-й спортивний рік. До літопису спортивної слави Кіровоградщини він увійшов численними перемогами на республіканській, всесоюзній та міжнародній арені. І тому сьогодні варто ще раз згадати добрим словом минулий вісімдесят сьомий...

Серед героїв року — кіровоградський динамівець майстер спорту Костянтин МАНДРИК, який тренується під керівництвом І. К. Вільного. Ім'я цього стеновика добре відоме далеко за межами республіки. Член збірної команди Радянського Союзу зі стрільби Костянтин Мандрик і в попередніх сезонах здобував вагомі перемоги, приміром, підіймався на вищу сходинку п'єдесталу пошани юніорського Кубка Європи та турніру соціалістичних країн «Дружба» на Кубі. І ось — нові успіхи талановитого спортсмена. В італійському місті Ліворно у вересні проводився третій чемпіонат світу зі стрільби серед найсильніших поліцейських та міліцейських стрільців планети. Сто двадцять учасників прибули до Ліворно з Англії, Сполучених Штатів Америки, ФРН, Франції, Чехословаччини, Шотландії, кожен з них прагнув виграти. Але переміг кіровоградець, який вразив 188 із 200 можливих мішеней. Чемпіоном світу було нагороджено золотим кубком і медаллю. А вже через місяць Костянтин підтвердив свою майстерність на чемпіонаті СРСР, що відбувся в грузинському місті Зугдіді. 161 очко із 175 можливих — таким був результат Мандрика. Чемпіонський результат!

С. ПАЛЬЧИКОВ

1987-й рік можна назвати й «роком плавця СЕРГІЯ ПАЛЬЧИКОВА». Перемогти на чемпіонаті республіки над

своїм головним конкурентом — київським армієцем, майстром спорту міжнародного класу Олегом Гавриленком, три других місця на традиційній зустрічі плавців СРСР і Болгарії в Софії, яскраві переможні фініші в Австрії, призові місця чемпіонату країни... Але головним стартом минулого року стала для Сергія Універсіада-87 в югославському місті Загребі, яка зібрала близько шести тисяч спортсменів із 125 країн світу. Це — рекорд подібних змагань, які розігруються з 1959 року. Студентську збірну СРСР представляли 257 спортсменів із 117 вищих учебних закладів 60 міст країни. І дуже приємно, що в Загребі був представник Кіровоградського державного педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна Сергій Пальчиков (тренер В. В. Манько). На дистанції 200 метрів на спині наш земляк виборов четверте місце, поступившись призерам лише 0,7 секунди.

О. ДУДНИК

студентки здобули третє місце у міжнародному турнірі в Ужгороді, стали переможцями республіканських зональних змагань свого спортивного товариства. А в жовтні вихованку кіровоградських тренерів Н. П. Ізюменко та С. О. Ольшевського шістнадцятирічну ЛЮБОВ ЛАВРЕНЮК було включено до числа кандидатів олімпійської збірної країни, яка вже розпочала підготовку до Олімпійських ігор в Сеулі. На Всесоюзній спартакіаді школярів в Тбілісі Любу було визнано кращим гравцем змагань. Для подальшого підвищення майстерності спортсменку включено до складу команди вищої ліги «Полум'я» (Бровари, Київська об-

ласть). Не менш вдало виступає й сестра олімпійки Тетяна, яка входить до складу молодіжної збірної СРСР.

Чи не найкращі свої часи переживає нині кіровоградський бокс. Тільки минулого сезону чотири його представники виконали нормативи майстрів спорту СРСР. Це — Ігор МОРОЗ та Костянтин ДУДНИК (переможці Всесоюзного турніру імені видатного ставларова Макара Мазая в Жданові), Вадим ВОЛКАНОВ (фіналіст міжнародних змагань в Донецьку), Юрій ВОСК (срібний призер юніорської першості Радянського Союзу). Усі ці спортсме-

Н. МАНДРИК

Ім'я студентки Кіровоградського педінституту імені О. С. Пушкіна легкоатлетки НАТАЛІ ГРАБАР — серед рекордсменів області. На початку сезону вона мала найкращі показники на бігових дистанціях 200 метрів (24,7 секунди) та 400 метрів (54,1). І ось — нова поправка в таблиці обласних рекордів. На першості республіканської ради ДФСТ профспілок у Миколаєві спортсменка пододала 400-метровку за 54,0 секунди. Є новий рекорд!

Молодшає спортивна гімнастика країни. Серед її найближчого резерву — вихованці Кіровоградської ДЮСШ обласного спорткомітету. Наприкінці 1986 року звання абсолютної переможниці молодіжного чемпіонату СРСР здобула кіровоградська динаміка учениця середньої школи № 16 ОЛЕСЯ ДУДНИК (тренери — Е. Й. Нецай та Є. Є. Яшук). Але й не це головне. Олеса разом із тренерами знаходиться в постійному пошуку. Нагадаємо, що вона першою

в країні виконала елемент на брусах різної висоти: сальто назад в групі з розворотом на сто вісімдесят градусів та перельотом у вис на нижню жердину. Можливо, вже нинішнього сезону якийсь елемент гімнастики буде носити ім'я Дудник, адже є «цукрахара Наталі Терещенко», відомої гімнастки Кіровоградщини.

Пам'ятним став спортивний вісімдесят сьомий і для вихованця тренера А. Оганесяна ІВАНА ПУТИЛІНА. На

С. ОЛЬШЕВСЬКИЙ

рольбі самбо й виконав майстерську норму.

У серпні минулого року команда кіровоградських альпіністів здійснила сходження на одну з вершин висотою 4600 метрів у горах Киргизії. Як згадка про це — пам'ятна дошка з барельєфом відомого актора, режисера, автора й виконавця пісень Юрія Візбора, ім'я якого названо безіменну вершину.

Чимало писала наша газета про велосипедиста майстра спорту ІГОРЯ СИНЬКА — дворазового переможця республіканських турнірів на призи «Молодого комунара». Нинішнього сезону спортсмен став чемпіоном країни у груповій гонці, разом з товаришами перемагав на кросових дистанціях першостей України та Молдавії. А ось ім'я шістнадцятирічної кіровоградки ОЛІЇ ЮРЧЕНКО у велоспорті нове. Та, незважаючи на це, дітячина стала чемпіонкою СРСР у змаганнях, що проходили в Самарканді.

Ми згадали, звісно, не всі досягнення наших спортсменів у великому спорті 1987 року. Та навіть і цього досить, щоб із повагою оцінити сумлінну працю всіх тих, хто забезпечував ці злети. 1987 рік передав естафету новому, 1988-му олімпійському року.

С. БОУДАРЕВ. Фото В. ГРИБА.

СЬОГОДНІ В «МОЛОДОМУ КОМУНАРІ» ВАС ВПЕРШЕ ГОСТИННО ЗАПРОШУЄ
КЛУБ «НА ДОЗВІЛЛІ».

ЧЛЕНОМ НАШОГО КЛУБУ «НА ДОЗВІЛЛІ» МОЖЕ СТАТИ КОЖЕН ПЕРЕД-
ПЛАТНИК «МОЛОДОГО КОМУНАРА» (А ПЕРЕДПЛАТИТИ ТИЖНЕВИК НЕ ПІЗНО
І ЗАРАЗ).

ТАК ЩО — ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО НАШОГО КЛУБУ «НА ДОЗВІЛЛІ»!

ЖІНОЧИЙ САЛОН «МОДНИЦІ З ПЕРЕДМІСТЯ»

— Кажуть, з яким на-
строєм зустрінеш Новий
рік...

— Невже новорічна сукня тільки для новорічного балу?

— Якщо це костюмований бал, то звичайно. Суклї Попелюшки на першотравневу демонстрацію ви не одягнете. Але сукня, в якій ви просто зустрічаєте Новий рік у величому чи малому колі друзів, «згодиться» для будь-якої урочистої події. Адже на новорічний бал ви одягнетеся урочисто.

— Сміливість. Сукня для новорічного балу має бути найсміливішою. Ніякої розгубленості перед декольте, ніяких стереотипів — сукня від максі до міні. Великий політ фантазії у новорічному вбранні. Але, звісно, одяг необхідно погоджувати з віком, щоб ваше вбрання відповідало стану, обличчю і навіть темпераменту.

— В урочистому вбранні модний чорний і чорнобілий колір. До речі, чорному кольору особливо пасують прикраси. На вечірній сукні їх може бути якнайбільше, хоч і півкіло. Це зараз модно.

— Півніло прикрас? Але ж це незручно, в новорічну ніч хочеться гарно потанцювати.

— Маріє Миколаївно, якби вам довелося йти на перший бал, яку сукню ви одягнули б? Я маю на увазі стиль. Адже зараз використовують в одязі багато мотивів: африканські, східні, циганські, «ретро».

— Я одягнула б сукню у стилі «ретро». Наприклад, сукню англійської королеви. Справді, у святкових сукнях модні найрізноманітніші мотиви, але всі вони пов'язані з пошуком образу елегантності і безпосередності.

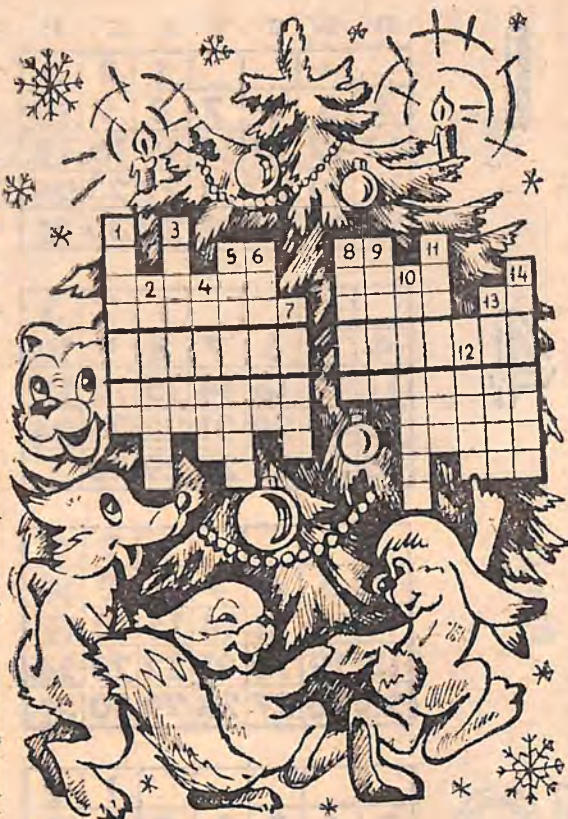
Хочу повернутися до початку нашої розмови. Якщо нашим модникам з перемістю і не доведеться весь рік вбиратися як новорічної ночі, то свідомість того, що в новорічну ніч ти добре виглядала, підстава для хорошого настрою на весь рік.

Л. КАРИМОВА.

УВАГА!

вас до незвичайної країни цікавого, у зимову новорічну зооназку. Для цього вам не доведеться подоронувати аж надто далеко — в усьому разі, не далі найближчої бібліотеки, де можна знайти довідкову літературу та книжки про тварин. Якщо ж все це є у вашій власній книжковій шафі, то й зовсім добре. Тоді на дозвіллі заповнить клітинки (див. малюнок) по вертикалі назвами тварин — і ви прочитаєте назву однієї з комсомольських газет України:

1. Морський молоск.
2. Велика і сильна тра-
воїдна тварина.
3. Тварина, яка живе в
горах і занесена в Черво-
ну книгу СРСР.
4. Савець сімейства ку-
ниць, хутро якого особли-
во цінується у... художни-
ків.
5. Маленька лісова тва-
рина родини білок.
6. Водяна хутрова тва-
рина, яка легко піддається
дресуванню.
7. Різновид крокодилів.
8. Невеличка хижа тва-
рина сімейства куниць.
9. Гризун із цінним хут-
ром.
10. Хижа тварина —
предмет полювання.

11. Парнокопитна тварина, поширена на території Кіровоградщини.
12. Птиця, який крила служать і як плавець.
13. Південноамериканський різновид верблюда.
14. Хижак родини кошачих.
Хто віднайде правильні відповіді може взяти участь у нашому блиц-конкурсі, надіславши вирізаний із газети малюнок із заповненими клітинками та вказавши свої ім'я й адресу. Переможців (або переможців) чекає приз, а його ім'я (або імена) буде названо в наступних випусках клубу. Чекаємо листів протягом двох тижнів з дня публікації блиц-конкурсу.

Директорів бази непродовольчих товарів.

Директорів бази непродовольчих товарів.
Шановний колего!

Шановний колего!

Доводжу до Вашого відома, що за кілька днів має наступити радісне для всіх новорічне свято. І в нашому клубі, де я маю честь бути керівником самодіяльного фольклорного ансамблю пісні і танцю народів Півночі, Півдня, Заходу і Сходу, накреслено ряд заходів для культурного відпочинку і гідної зустрічі Нового року.

Гумореска

Зокрема, передбачається введення в програму вечора завітання Діда Мороза і його так званої внучки, Снігурочки. І якщо Дід Мороз у нас постійний, то на роль Снігурочки щорічно претендують чимало вродливих дівчат. На цей раз, на радість батьківському серцю, обрана моя сина донька Стелла.

Ми з нею ще загоді розпочали старанну підготовку до майбутніх уроків чистостей, репетируючи перед дзерналом різні гримаси, посмішки, зачудовування, повітряні поцілунки та інші атрибути, необхідні для такої відповідальної ролі, і досягли вже значних успіхів.

Коли ж звернули увагу на відповідний реквізит, дійшли висновку, що в цьому аспекти можна потерпіти фіаско, тобто падіння крах, бо тепер традиційне вбрання Снігурочки застаріло і не відповідає вимогам сучасної моди.

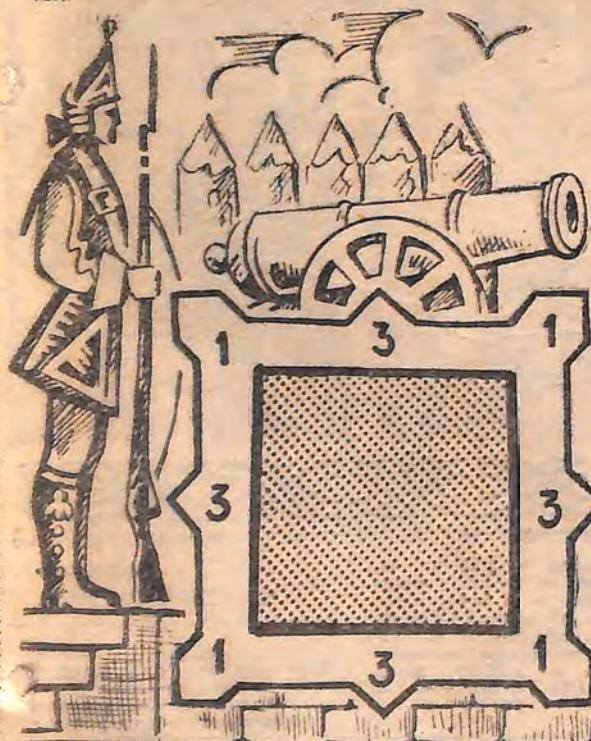
За порадою доньки-Снігурочки звертаюсь до Вас як керівник до керівника з проханням відпустити зготівку комплект одягу та взуття для Снігурочки-дубаянку, джінси і майку з екзотичним малюнком — сорок восьмого розміру — і кросівки тридцять шостого розміру.

Надіюсь на позитивне вирішення цього важливого питання.

Феодосій ЛУЗАН.

КМІТЛИВИЙ КОМЕНДАНТ

Віднині наш тижневик починає публікувати молодіжні психологічні практикуми. Ці складатимуть психологічні завдання, загадки, тести. За нашими жаргонізмами (і не тільки) анкетами ви зможете самі визначити свій характер, темперамент, свою і своїх близьких друзів психологічною сумісністю, а можливо, навіть визначити й обрати собі друга чи подругу життя. Завдання в практикумі будуть подаватися в порядку наростання складності. А сьогодні — початок.

НОВИНКА КЛУБУ

Отже, давайте перенесемося уявно на 234 роки у минуле, коли тільки було зведено фортецю Святої Єлизавети (від цієї дати ми відлічуємо офіційно історію нашого міста). Нависнувши — вигіріти ковилою незорі стіпи. Із Криму загрожують воюювничі кримські татари. У такій обставині, такої ж темної, як і нині, неоворічної почі командант фортеці вирішив зміцнити її охорону і виставив варту так, щоб з кожного боку фортецю охороняло по 5 вартових (як вказано на нашому малюнку). Але командир полку під час перевірки виявив цю кількість вартових з кожного боку недостатньою і наказав: не змінюючи загальної кількості варті, виставити з кожного боку по 6 вартових. Дізнавшись про це, командир усього фортечного гарнізону — генерал категорично заявив, що і цього мало, тому наказав: не змінюючи загальної кількості караулу, виставити з кожного боку по 7 вартових. Командант був кмітливим і виконав наказ спочатку подвоївши, а потім і генерала

Як він це зробив?

Подумайте над цим самі чи з друзями. Добре, якщо ви напишете про свій досвід рішення до редакції. А правильну відповідь не надто складного завдання читайте у наступному випуску клубу «На дозвіл-лі».

Самовтіха

В новорічну ніч п'яниця,
Як вилазив з ями,
Сам себе втішав:
«Десь чув я —
Є й на сонці плями...».

На карнавалі

— Ти б поради, —
Просить жінка
Пошепки Семена, —
Що зробити,
Щоб відчепився
Тип отой від мене?
Чоловік примружив очі:
— Слухай, коли ласка.

СМІШИНКИ-СНІЖИНКИ

Як підійде знов до тебе—
Покажись без маски..

Обіцянка несуна

— Цілий рік я,
Добрі люди,
Все,
Що міг,
Тягнув зі складу...
В новім році більш не буду,
Бо вже маю...
Власну «Ляду».

Борис СЛЮСАР, ітловодськ.

«Молодий комунар» 1988 «Молодий комунар»

1	П В С Ч П С Н 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	2	П В С Ч П С Н 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29	3	П В С Ч П С Н 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
4	П В С Ч П С Н 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	5	П В С Ч П С Н 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29	6	П В С Ч П С Н 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
7	П В С Ч П С Н 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	8	П В С Ч П С Н 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	9	П В С Ч П С Н 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
10	П В С Ч П С Н 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	11	П В С Ч П С Н 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	12	П В С Ч П С Н 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.
Во украинском языке

НАША АДРЕСА:
316050 МПС,
м. Кировоград,
вул. Луначарського, 36

Телефони: редактора — 2-54-26; за-
ступника редактора — 2-53-22; відпо-
відального секретаря — 2-55-65; відді-
лів: комуністичного виховання—4-66-79,
4-64-21; комсомольського життя та еко-
номіки — 2-53-94; учнівської молоді і
соціальних проблем — 2-59-82; фото-
лабораторії — 4-94-94; оголошень —
4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

Газета виходить по суботі.
Друкарня імені Г. М. Димитрова
видвищівця
«Кіровоградська правда»
Кіровоградського обкому
Компартії України
м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

БН 66003.

Індекс 61103.

Обсяг 0,5 друк. арк.

Зам. № 1. Тираж 55 400.